

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΝΕΟΤΟΠΟΘΕΤΗΜΕΝΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΦΡΟΥΡΑΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ *Μάιος 2026*

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΔΚΤΗ ΦΡΟΥΡΑΣ

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Στο πλαίσιο μέριμνας για το προσωπικό, επικαιροποιήθηκε ο παρόν οδηγός νεοπροσληθέντων στελεχών Φρουράς Κομοτηνής, με στοιχεία που αφορούν τόσο την πόλη της Κομοτηνής όσο και την περιφερειακή ενότητα Ροδόπης γενικότερα. Επιπρόσθετα, έχουν συμπεριληφθεί ενδιαφέροντα ιστορικά – πολιτιστικά στοιχεία, προς ενημέρωση και των ήδη υπηρετούντων στη Φρουρά στελεχών.

Τα Τμήματα Μέριμνας Προσωπικού της 29 Μ/Π ΤΑΞ είναι πάντα στη διάθεση σας για οποιαδήποτε πληροφορία με την προσδοκία ότι θα μπορέσουν να σας εξυπηρετήσουν.

Σας εύχομαι καλή εγκατάσταση και παραμονή στην πόλη της Κομοτηνής !

Κομοτηνή, 04 Μαΐ 2026

Με εκτίμηση

- 0 -

Διοικητής 29 Μ/Π ΤΑΞ

Σωτήριος Καλέσης
Ταξίαρχος

29^η Μ/Π ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ «ΠΟΓΡΑΔΕΤΣ»

Έμβλημα: Στο έμβλημα της Ταξιαρχίας απεικονίζεται Οπλίτης του Πεζικού, φέρων εξάρτηση σύγχρονου μαχητή και έχοντας στραμμένο το βλέμμα ανατολικά, με φόντο τη Δυτική Θράκη, ως άγρυπνος φρουρός αυτής.

Το κόκκινο χρώμα που περιβάλλει την παράσταση, συμβολίζει το όπλο του Πεζικού, καθώς και το αίμα των ηρωικών νεκρών του 29^{ου} Συντάγματος, συνέχεια του οποίου αποτελεί η 29^η Μηχανοποιημένη Ταξιαρχία (Μ/Π ΤΑΞ). Η όλη παράσταση δείχνει την αποφασιστικότητα του προσωπικού της Ταξιαρχίας, να υπερασπισθεί την Ελληνικότητα και την ακεραιότητα της περιοχής ευθύνης της, εναντίον οποιοδήποτε επιβουλέα.

Ρητό: «*ΙΣΤΑΜΕΘΑ ΑΓΡΥΠΝΟΙ*» Η φράση «ΙΣΤΑΜΕΘΑ ΑΓΡΥΠΝΟΙ» υπογραμμίζει την απόφαση της Ταξιαρχίας να εκτελέσει την αποστολή της, κάθε ώρα και στιγμή, χωρίς να φείδεται κόπου και χρόνου και χωρίς να υπολογίζει σωματική ή ψυχική κόπωση.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ 29ης Μ/Π ΤΑΞ.

«ΠΟΓΡΑΔΕΤΣ»

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η 29^η Μ/Π ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΠΕΖΙΚΟΥ «ΠΟΓΡΑΔΕΤΣ» αποτελεί συνέχεια του 29^{ου} ΣΠ το οποίο συγκροτήθηκε τον Αύγουστο 1913 με έδρα την Έδεσσα.

Έλαβε μέρος σε πολλές επιχειρήσεις καθώς και στη Μικρασιατική Εκστρατεία.

Κατά τη διάρκεια του Ελληνο-Ιταλικού πολέμου έλαβε μέρος στις μάχες ΠΟΓΡΑΔΕΤΣ και ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ.

Στις 14 Απριλίου 1941 διαλύθηκε και συγκροτήθηκε εκ νέου στις 15 Μαΐου 1960 στην Κομοτηνή.

Στις 15 Σεπτεμβρίου 2000 μετονομάστηκε σε 29 ΣΠ «ΠΟΓΡΑΔΕΤΣ» και από την 1 Ιαν 2003, άρχισε η αναδιοργάνωσή του σε Ταξιαρχία.

Στις 25 Μαρ 2003, ονομάστηκε 29 Ταξιαρχία Ελέγχου Ασφαλείας (ΤΑΞΕΑ) και από 29 Αυγ 2005 σε 29 ΤΑΞ ΠΖ.

Από 01 Μαΐου 2005, με διαταγή του ΓΕΣ επέκτεινε τα όρια της ΠΕ της Δυτικά του Νέστου Ποταμού, στους Νομούς Δράμας και Καβάλας (Δυτικά όρια).

Από 11 Δεκεμβρίου 2009, λόγω αλλαγής υπαγωγής των Μονάδων των Ν. Δράμας και Καβάλας, τα δυτικά (αριστερά) όρια της Ταξιαρχίας μετατοπίστηκαν στα διοικητικά όρια των Ν. Ξάνθης με τους Ν. Δράμας και Καβάλας.

Στις 24 Φεβρουαρίου 2011 μετονομάστηκε σε 29 Μ/Π ΤΑΞ ΠΖ «ΠΟΓΡΑΔΕΤΣ».

Το Στρατηγείο της Ταξιαρχίας βρίσκεται στο Στρατόπεδο «ΛΓΟΥ ΠΑΡΑΣΧΟΥ» στην Κομοτηνή.

XXI ΤΕΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΙΠΠΙΚΟΥ «ΠΙΝΔΟΣ»

ΕΜΒΛΗΜΑ

Το έμβλημα της XXI ΤΘΤ είναι μια σύνθεση συμβόλων και χρωμάτων με συμβολικό χαρακτήρα.

Το σύμβολο που κυριαρχεί είναι η κόκκινη προτομή αλόγου, προπομπού του όπλου των τεθωρακισμένων, η οποία περικλείεται από έναν πράσινο κύκλο, το διακριτικό δηλαδή χρώμα του όπλου.

Η ορθωμένη χαίτη του αλόγου συμβολίζει τη δύναμη, την ορμή, την ταχύτητα και τη επιθετικότητα, χαρακτηριστικά που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τη φύση του όπλου.

ΡΗΤΟ: «ΟΥ ΠΟΣΟΙ ΑΛΛΑ ΠΟΥ»

Πλουτάρχου αποφθέγματα
Λακωνικά (Άγιδος του Αρχιδάμου, 3)

Είναι η φράση του Βασιλιά της Σπάρτης Άγη, η οποία δηλώνει ότι οι Σπαρτιάτες ενδιαφέρονταν για τη θέση που είχε καταλάβει ο εχθρός και όχι για την αριθμητική του υπεροχή.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΧΧΙ ΤΕΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΗΣ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑΣ ΙΠΠΙΚΟΥ «ΠΙΝΔΟΣ»

Η Συγκρότηση της Ταξιαρχίας ξεκίνησε τη 1η Δεκεμβρίου του 1970 στο Λιτόχωρο Πιερίας.

Τον Σεπτέμβριο του 1971 μεταστάθμευσε στην περιοχή Κομοτηνής – Αλεξανδρούπολης και το 1977 όλες οι Μονάδες της εγκαταστάθηκαν στην Κομοτηνή.

Μετακινήθηκε στους χώρους τελικού προορισμού τέσσερις φορές (1974, 1975, 1976 και 1987).

Την 1η Δεκεμβρίου του 2000 μετονομάστηκε σε ΧΧΙ ΤΕΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΙΠΠΙΚΟΥ «ΠΙΝΔΟΣ».

Το Στρατηγείο της Ταξιαρχίας βρίσκεται στο Στρατόπεδο «ΛΓΟΥ ΜΟΥΖΙΟΠΟΥΛΟΥ» στην Κομοτηνή.

Το Στρατηγείο το 1911

Το Στρατηγείο από το 1971 και μετά

Θ Ρ Α Κ Η

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΓΙΓΑΝΤΑΣ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Κόρη του Ωκεανού και της Παρθενόης, αδερφή της Ευρώπης. Σύμφωνα με τον Ηρόδοτο οι Θράκες είναι ο μεγαλύτερος λαός της γης μετά τους Ινδούς. Οι πρώτοι κάτοικοί της ήταν οι Πελασγοί και οι Αχαιοί. Η δόξα του μεγάλου γίγαντα κάλυπτε την περιοχή από τα βόρεια του Ολύμπου μέχρι τον ποταμό Δούναβη και τον Εύξεινο Πόντο. Η προνομιακή της θέση την έκανε πεδίο πολεμικών συγκρούσεων και εχθρικών επιδρομών.

Το 800 π.Χ. έως το 500π.Χ. συντελέστηκε ο Β' αποικισμός στο βόρειο Αιγαίο, κυρίως από τους Ίωνες. Δημιουργήθηκε μία συνεχής αλυσίδα ελληνικών πόλεων, περιόρισε τους Θράκες

στο εσωτερικό και αποτέλεσε την απαρχή του εξελληνισμού. Η Μακεδονική κατάκτησή της από το Φίλιππο το Β' το 356π.Χ. ήταν η αιτία για τον οριστικό εξελληνισμό της. Ο βασιλιάς της Μακεδονίας οργάνωσε τη Θράκη από το Νέστο ως τον Εύξεινο Πόντο σε μία μακεδονική επαρχία και ανέθεσε την διοίκησή της σ' έναν στρατηγό.

Η βαθμιαία διείσδυση των Οθωμανών κατά τον 13ο και 14ο αιώνα πραγματοποιήθηκε και στη Θράκη με την κατάληψη της Καλλιπόλεως στα 1354. Σημειώθηκαν ακατονόμαστες σφαγές και οι βίαιοι εξισλαμισμοί πήραν τεράστιες διαστάσεις. Το ελληνικό και χριστιανικό στοιχείο δεν πτοήθηκε, αντίθετα σιγά σιγά άρχισε να καταπνίγει το Οθωμανικό.

Το 1861 η Θράκη περνά στη Βουλγαρική κατοχή με την οριστική απόσχιση των δύο κοινοτήτων της Φιλιππουπόλεως, αλλά το συνέδριο του Βερολίνου τον Ιούλιο του 1876 αποφάσισε να παραμείνει η Θράκη κάτω από την Οθωμανική κατοχή με εξαίρεση την βόρεια Θράκη η οποία θα αυτονομούνταν. Αρκετά χρόνια αργότερα με τις αλληπάλληλες προσπάθειες όλου του ελληνισμού και με την καθοδήγηση του τότε πρωθυπουργού Ελευθέριου Βενιζέλου υπογράφηκε η συνθήκη των Σεβρών που παραχωρούσε στην Ελλάδα όλη την Δυτική Θράκη και την Ανατολική μέχρι την Καλλιόπολη.

Λόγω άτυχων χειρισμών στις 30 Ιανουαρίου το 1923 με την συνθήκη της Λωζάννης, δύο μεγάλα τμήματά της χαρίστηκαν στη Βουλγαρία και την Τουρκία. Με αυτόν τον τρόπο ο μεγάλος γίγαντας έγινε νάνος.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Σύμφωνα με κάποιους μύθους, Κομοτηνή ήταν η κόρη του Παρασσίου, ενός ζωγράφου που φέρεται να είναι ο ιδρυτής της πόλης.

Τα τεκμήρια για την ύπαρξη αρχαίου πολιτισμού στη θέση της σημερινής Κομοτηνής, οδηγούν στα πρωτοχριστιανικά χρόνια: το φρούριό της, ο επιτύμβιος βωμός του 4ου αι. μ.Χ., το ελληνιστικό δωρικό κιονόκρανο και η εικονιστική κεφαλή (πορτραίτο) που χρονολογείται στο τελευταίο τέταρτο του 2ου αι. μ.Χ. Είναι όμως, πολύ πιθανό, και στο σημείο αυτό συγκλίνουν οι απόψεις αρκετών ιστορικών, να προϋπήρχε κάποιος οικισμός, έστω και ατείχιστος, ώστε, εάν σήμερα, ισχυρισθούμε ότι η Κομοτηνή έχει ιστορία δύο χιλιετιών, δεν θα ήμασταν μακριά από την ιστορική αλήθεια.

Η θέση της πάνω στην Εγνατία οδό, η οποία συνέδεε το Δυρράχιο με την Κωνσταντινούπολη, της έδιδε προνόμια «ιδίως οικονομικού χαρακτήρα», ώστε, σταδιακά, εξελίχτηκε και εμφανίστηκε στον ορίζοντα της τοπικής ιστορίας, στην σκιά βέβαια της γειτονικής της Μαξιμιανούπολης (στα νεότερα χρόνια Μοσυνούπολης), η υπεροχή της οποίας, μέχρι την καταστροφή της από τους Βουλγάρους, ήταν αδιαμφισβήτητη.

Οι επόμενες, χρονικά, μαρτυρίες θα καταγραφούν πολύ αργά, στον 14ο αι. μ.Χ., όταν η ακρωτηριασμένη βυζαντινή αυτοκρατορία, σπαρασσόταν από τις εμφύλιες διαμάχες και τις εχθρικές επιθέσεις στα σύνορα της. Ο ιστορικός και αυτοκράτορας Ιωάννης Στ' ο Καντακουζηνός και ο σύγχρονος του Νικηφόρος Γρηγόριος αναφέρονται, ο μὲν πρώτος στο «Κουμουτζηνά πόλισμα», ενώ ο δεύτερος στην πολίχνη με την ονομασία «Κομοτηνά» ή «Κομοτηνή».

Το έτος 1343 μ.Χ. η Κομοτηνή, όπως και οι υπερασπιστές των γειτονικών φρουρίων Ασώματος, Παραδημή, Κρανοβούνιο και Στυλάριο προσχωρούν στον Καντακουζηνό για να συμμετάσχουν στον καταστροφικό εμφύλιο πόλεμο, ο οποίος διήρκεσε έως το 1347 και ουσιαστικά προετοίμασε το έδαφος για την κατάληψη της περιοχής από τους Τούρκους.

Στα 1363, κατά την πιθανότερη σήμερα εκδοχή, ο εξισλαμισμένος Έλληνας άρχοντας, Γαζή Εβρενός Μπέη, στην κατακτητική του πορεία από τα Ύψαλα προς την Θεσσαλονίκη, εισέρχεται στην Κομοτηνή και εγκαθιδρύει την οθωμανική κυριαρχία, η οποία επρόκειτο να διαρκέσει πεντέμισι αιώνες. Όπως μαρτυρεί οθωμανικό κατάστιχο, η διαδικασία αλλαγής του εθνικού χαρακτήρα της πόλης δεν ήταν εύκολη ούτε και σύντομη. Σύμφωνα λοιπόν με το

κατάστιχο, στα 1530, δύο σχεδόν αιώνες μετά την κατάκτηση, στην πόλη λειτουργεί μόλις ένα τζαμί και μερικά μετζίτια. Την ίδια εποχή, στα 1548, ο περιηγητής Pierre Belon, που την επισκέφτηκε μας πληροφορεί ότι κατοικείται από Έλληνες και λίγους Τούρκους, θα χρειαστεί να ακολουθήσουν στους επόμενους αιώνες μαζικοί εποικισμοί με μουσουλμάνους της Ανατολίας, καθώς και η προσχώρηση των Πομάκων στο Ισλάμ, για να αλλοιωθεί η φυσιογνωμία της Κομοτηνής.

Στην διάρκεια του 19ου αι. σημαντικές εξελίξεις, όπως η ελληνική επανάσταση, οι μεταρρυθμίσεις του Χάττι Χουμαγιούν και η προοδευτική εξασθένηση της οθωμανικής παντοδυναμίας, δίνουν περιθώριο προόδου στα υπόδουλα έθνη. Στο τελευταίο τέταρτο του αιώνα και στις αρχές του 20ου αϊ. η ελληνική αστική κοινότητα της Κομοτηνής κατέχει τα σκήπτρα του εισαγωγικού και εξαγωγικού εμπορίου, που διενεργείται πλέον μέσω του σιδηροδρόμου. Τα άφθονα προϊόντα της πεδιάδας (καπνός, σιτηρά κ.ά.) διακινούνται από Έλληνες εμπόρους, οι οποίοι πλουτίζουν σύντομα και αγοράζουν μεγάλα αγροκτήματα (τσιφλίκια), που συναπαρτίζουν εκτάσεις χιλιάδων στρεμμάτων και σημαντικό ποσοστό της συνολικής τότε καλλιεργήσιμης γης. Χτίζουν τους πρώτους ατμόμυλους, το αλεύρι των οποίων καλύπτει τις ανάγκες της περιοχής. Όμορφα αρχοντικά, -ορισμένα σώζονται ως σήμερα- ιδιοκτησίες πλουσίων της πόλης, δίνουν το μέτρο της οικονομικής προόδου.

Αν και ο Ρωσοτουρκικός πόλεμος (1877-78) προκαλεί την μαζική εγκατάσταση δεκάδων χιλιάδων μουσουλμάνων προσφύγων (τότε ιδρύονται νέες συνοικίες), εν τούτοις η πρόοδος των χριστιανών δεν αναχαιτίζεται. Στον πνευματικό τομέα έχουν επίσης να επιδείξουν θεαματικά αποτελέσματα. Στα 1885 λειτουργεί ο σύλλογος «ΟΜΟΝΟΙΑ» στους κόλπους του οποίου νέοι της Κομοτηνής δίνουν θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες, ενώ παράλληλα, πολυπόικλη δραστηριότητα ασκεί και η Αδελφότης Κυριών. Στην πόλη κυκλοφορούν αδιάλειπτα όλες οι ελληνικές εφημερίδες της Κωνσταντινούπολης.

Μεγάλοι ευεργέτες φροντίζουν με δωρεές τους, για την εύρυθμη λειτουργία των σχολείων. Οι φιλομαθέστεροι μαθητές συνέχιζαν τις σπουδές τους στα εκπαιδευτήρια της Αδριανούπολης και στην συνέχεια στα πανεπιστήμια της Ευρώπης. Ενδεικτικό της πνευματικής κίνησης, είναι το γεγονός ότι από την Κομοτηνή καταγόταν μια από τις πρώτες γυναίκες γιατρούς της Θράκης (μόνο στην Αδριανούπολη υπήρχε προηγούμενο). Πρόκειται για την Βικτωρία Μαργαριτοπούλου.

Την κατάσταση καταγράφει ο διεθνής εμπορικός οδηγός Annair de commerce Didot-Rottin του 1912, σύμφωνα με τον οποίο στην Κομοτηνή υπάρχουν 33 Έλληνες επιστήμονες, τραπεζίτες και έμποροι, 6 Αρμένιοι, 4 Ιουδαίοι, 3 Οθωμανοί και κανείς Βούλγαρος.

Στην δεκαετία του 1910, η μακρόχρονη βουλγαρική κατοχή και το σχέδιο για τον πλήρη εκβουλγαρισμό της περιοχής, είχαν καταστρεπτικές συνέπειες στους χριστιανούς αλλά και στους μουσουλμάνους της Θράκης. Κατά την έκφραση της εποχής, η Θράκη μετετράπη σε απέραντη «κοιλιάδα κλαυθμώνος».

Το σύντομο χρονικό των γεγονότων αρχίζει με τον Α' Βαλκανικό πόλεμο (1912-13), την ήττα της Τουρκίας και την κατάληψη της Κομοτηνής από τα βουλγαρικά στρατεύματα. Οι υπερβολικές αξιώσεις της Βουλγαρίας σε βάρος των συμμάχων της οδηγούν στον Β' Βαλκανικό πόλεμο και την συντριβή της από τα Ελληνικά και Σερβικά στρατεύματα. Στις 14 Ιουλίου του 1913, εισέρχεται στην πόλη, μέσα σε ατμόσφαιρα ξέφρενου ενθουσιασμού, ο Ελληνικός στρατός και στο Διοικητήριο της (το παλαιό δικαστικό μέγαρο) κυματίζει η ιστορική σημαία της πόλης την οποία κατασκεύασαν την προηγούμενη νύχτα οι γυναίκες της Κομοτηνής.

Η συνθήκη του Βουκουρεστίου (28 Ιουλίου 1913) επιδικάζει την περιοχή στην ηττημένη Βουλγαρία και την αρχική χαρά των κατοίκων της διαδέχεται η απόγνωση. Παρά τις απεγνωσμένες εκκλήσεις των θρακών για την ανάληψη στρατιωτικής δράσης, η Ελληνική κυβέρνηση επιμένει στον σεβασμό της συνθήκης. Ενώπιον του κινδύνου της επιστροφής του βουλγαρικού στρατού, οι χριστιανοί και οι μουσουλμάνοι ενωμένοι, ιδρύουν για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας την βραχύβια «*Δημοκρατία της Γκιουμουλτζίνας*», με πρωτεύουσα την Κομοτηνή. Η βουλγαρο-τουρκική συνθήκη της Κωνσταντινούπολης στις 16 Σεπτεμβρίου 1913, αίρει και τα τελευταία εμπόδια για την στρατιωτική κατάληψη της περιοχής. Τον Οκτώβριο τα βουλγαρικά στρατεύματα εισέρχονται στην πόλη. Άλλοι κάτοικοι θα εκτοπισθούν στο εσωτερικό της Βουλγαρίας, άλλοι θα φυλακιστούν και άλλοι θα καταφέρουν να διαφύγουν στις πόλεις της ελεύθερης Ελλάδας, όπου περιπλανιόντουσαν πένητες και αβοήθητοι.

Μετά το τέλος του Α' Παγκοσμίου πολέμου και την ήττα των δυνάμεων του Άξονα, το νοτιοδυτικό τμήμα της Μεγάλης Θράκης ενσωματώνεται στην Ελλάδα και στις **14 Μαΐου 1920** η Ελληνική σημαία κυματίζει και πάλι στην Κομοτηνή. Η ημερομηνία αυτή έχει καθιερωθεί ως επέτειος απελευθέρωσης της πόλης και αποτελεί τοπική αργία κατά την οποία λαμβάνει χώρα στρατιωτική παρέλαση.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΡΟΔΟΠΗΣ

Γεωγραφικό Διαμέρισμα: Θράκη
Περιφέρεια: Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
Νομός: Νομός Ροδόπης
Αριθμ. Δημοτικών Διαμερισμάτων: 4
Επίσημος πληθυσμός: 112.039 (2011)
Έκταση: 2543 χλμ²
Ταχυδρομικός κώδικας: 69100
Τηλεφωνικός κωδικός: 25310
Δικτυακός τόπος: <http://www.komotini.gr>

Ο **Νομός Ροδόπης** είναι ένας από τους 51 νομούς της Ελλάδας και ανήκει στην περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Ο νομός Ροδόπης ανήκει γεωγραφικά στην Θράκη. Βόρεια συνορεύει με την Βουλγαρία, στα δυτικά του βρίσκεται ο νομός Ξάνθης, ανατολικά ο νομός Έβρου και στα νότια βρέχεται από το Θρακικό πέλαγος. Στα βόρεια του νομού βρίσκεται το ανατολικό μέρος της οροσειράς της Ροδόπης στην οποία οφείλει την ονομασία του.

Η **Κομοτηνή**, πρωτεύουσα της Θράκης, βρίσκεται στο βόρειο-ανατολικό τμήμα της Ελλάδας, στο νομό Ροδόπης. Είναι έδρα της διοικητικής περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, έδρα της διευρυμένης νομαρχιακής αυτοδιοίκησης Ροδόπης - Έβρου και πρωτεύουσα του νομού Ροδόπης. Στην Κομοτηνή, επίσης, έχει την έδρα του το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Οδικώς: Το οδικό δίκτυο περιλαμβάνει την Εγνατία οδό και την Εθνική Οδό. Η χιλιομετρική απόσταση από την Αθήνα είναι 850 χλμ., ένα ταξίδι 8 περίπου ωρών, και από τη Θεσσαλονίκη 276 χλμ., ταξίδι περίπου 2,5 ωρών.

Υπεραστικά Λεωφορεία: Εκτελούνται καθημερινά δρομολόγια υπεραστικών λεωφορείων, από την Αθήνα στις 20:00 και προς Αθήνα στις 20:30, διάρκειας 9 ωρών. Από τη Θεσσαλονίκη υπάρχει πιο συχνή συγκοινωνία με 6 δρομολόγια/μέρα περίπου.

Σιδηροδρομικώς: Υπάρχει σιδηροδρομική σύνδεση της Κομοτηνής με την Θεσσαλονίκη - Αθήνα αλλά και με την Αλεξανδρούπολη - Ορεστιάδα η οποία από το 2020 χρησιμοποιείται μόνο για εμπορικές αμαξοστοιχίες.

Αεροπορικώς: Αν και η πόλη της Κομοτηνής δεν διαθέτει αεροδρόμιο, εξυπηρετείται με τα αεροδρόμια της Αλεξανδρούπολης και του Αμυγδαλεώνα Καβάλας.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ – ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

Η πόλη είναι επίπεδη, χτισμένη μέσα στον Θρακικό κάμπο και στους πρόποδες της οροσειράς της Ροδόπης, σε υψόμετρο 31-55 μ., 20 περίπου χλμ. από τη θάλασσα. Η ρυμοτομία της είναι ακανόνιστη και δαιδαλώδης, κυρίως στην παλιά πόλη, με εξαίρεση τις νέες συνοικίες που δημιουργούνται. Αποτελεί σπουδαίο εμπορικό, οικονομικό και συγκοινωνιακό κέντρο της Θράκης και βρίσκεται επί της σιδηροδρομικής γραμμής Θεσσαλονίκης-Αλεξανδρούπολης. Ο πληθυσμός της, κατά την απογραφή του 2011, είναι 52.659 κάτοικοι. Αριθμός όμως που αυξάνει σημαντικά αν προστεθούν οι περίπου 12.000 φοιτητές πλέον που διαμένουν στην πόλη. Τον πληθυσμό της αποτελούν τόσο Χριστιανοί όσο και μουσουλμάνοι, που ζουν ειρηνικά μαζί. Στην περιοχή παλιότερα εγκαταστάθηκαν και πρόσφυγες από την Αρμενία, Έλληνες πρόσφυγες από την Μικρά Ασία και την δεκαετία του 90 από την τ έως Σοβιετική Ένωση.

Στην πόλη της Κομοτηνής παρέχονται σημαντικές διευκολύνσεις και παροχές για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και τις οικογένειές τους. Στην Φρουρά ΠΕ Ροδόπης λειτουργούν στρατιωτικά οικήματα ΣΟΑ και ΣΟΜΥ με διαμερίσματα και ξενώνες φιλοξενίας πλήρως εξοπλισμένους. Παράλληλα λειτουργεί η Λέσχη Αξιωματικών Φρουράς Κομοτηνής, η οποία διαθέτει εστιατόριο, κυλικείο, βιβλιοθήκη και χώρους εκδηλώσεων και συγκεντρώσεων.

Στην ευρύτερη περιοχή της Μαρώνειας λειτουργεί το ΚΑΑΥ Προσκυνητών, με οικήματα παραθερισμού και εγκαταστάσεις αναψυχής για στρατιωτικούς και τις οικογένειές τους. Επιπλέον, στην πόλη υπάρχει Στρατιωτικό Πρατήριο για την κάλυψη καθημερινών αναγκών, καθώς και Νηπιακός Σταθμός για τη φιλοξενία παιδιών προσχολικής ηλικίας Στελεχών.

ΣΗΜΕΡΑ

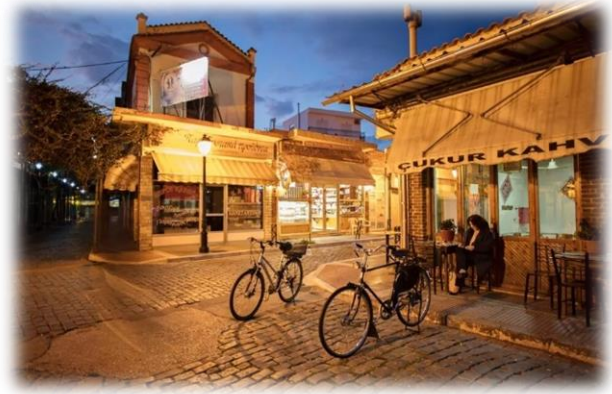
Η Κομοτηνή σήμερα είναι ένα εμπορικό και διοικητικό κέντρο. Είναι σαφώς κεντροβαρής πόλη με την πλειοψηφία της εμπορικής δραστηριότητας και τις υπηρεσίες να είναι συγκεντρωμένες γύρω από το ιστορικό κέντρο. Γι' αυτό και είναι πολύ πρακτική η μετακίνηση με τα πόδια ή με ποδήλατο καθώς η κυκλοφορία μπορεί να γίνει ανυπόφορη τις ώρες αιχμής. Στο παρελθόν, ο ποταμός Μπουκλουτζάς χώριζε τη πόλη σε δύο μέρη. Τη δεκαετία του 1970, ύστερα από επανειλημμένες πλημμύρες, υπογειοποιήθηκε η κοίτη του ποταμού και αντικαταστάθηκε από τις σημερινές κεντρικές οδικές αρτηρίες της πόλης (σημερινή Λεωφόρο Δημοκρατίας – Ορφέως- Δημοκρίτου).

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Στη καρδιά της πόλης βρίσκεται το καταπράσινο πάρκο της Αγίας Παρασκευής που πρόσφατα ανακαινίστηκε και το περίπου 15 μ. μνημείο για τους ήρωες του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου. Οι κάτοικοι το αποκαλούν 'Ηρώων' ή 'Σπαθί'. Η ανανεωμένη Πλατεία Ειρήνης είναι το σημείο συγκέντρωσης της, υπέρ του δέοντος, ζωντανής νυχτερινής ζωής της πόλης. Η νύχτα της πόλης τονώνεται από τον σχετικά τεράστιο πληθυσμό φοιτητών που ζουν και σπουδάζουν στην πόλη. Το Ιστορικό Εμπορικό Κέντρο είναι δημοφιλές για τους επισκέπτες λόγω των παραδοσιακών καταστημάτων που έχουν εκλείψει από άλλες ελληνικές πόλεις. Επιπρόσθετα, στα βορειοδυτικά προάστια (Νέα Μοσσουνούπολη) ντόπιοι και επισκέπτες συγκεντρώνονται σε ένα μοντέρνο εμπορικό και ψυχαγωγικό χώρο, το Kosmopolis Park. Αυτό περιλαμβάνει καταστήματα, σούπερμαρκετ, σύμπλεγμα σινεμά, καφετέριες κι εστιατόρια. Η περιοχή από το Kosmopolis μέχρι τον οικισμό του Ηφαίστου έχει εξελιχθεί σε ανεξάρτητο προορισμό για ψώνια.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Η Κομοτηνή ξεκίνησε ως Βυζαντινό Φρούριο χτισμένο επί Αυτοκράτορα Θεοδοσίου τον 4ο αιώνα μ.Χ. Τα ερείπια της τετράεδρης αυτής κατασκευής μπορεί ακόμα και σήμερα να τα βρει κανείς βορειοδυτικά της κεντρικής πλατείας. Υπάρχουν αρκετά μουσεία που είναι ανοιχτά στο κοινό (Αρχαιολογικό, Βυζαντινό, Λαογραφικό, Στρατιωτικό και Εκκλησιαστικό). Νοτιοδυτικά της πλατείας βρίσκεται το Ανοιχτό Δημοτικό Θέατρο στο οποίο φιλοξενούνται πολλές παραστάσεις, συναυλίες και πολιτιστικά δρώμενα. Το νέο υπερσύγχρονο Συνεδριακό-Πολιτιστικό Κέντρο ουσιαστικά αποτελεί το «Μέγαρο Μουσικής της Θράκης» (B/BA του κέντρου) και βρίσκεται ανάμεσα στα 2 στρατόπεδα της πόλης. Το Περιφερειακό Θέατρο (ΔΗΠΕΘΕ) Κομοτηνής έχει επιτυχώς εκτελέσει πολλές εγχώριες και διεθνείς παραγωγές.

Στα 6 χλμ ΒΑ της Κομοτηνής απλώνεται το άλσος της Νυμφαίας. Είναι ο πνεύμονας πρασίνου της πόλης και προσφέρεται για περπάτημα, ποδηλασία, ορειβασία και παιχνίδι. Το άλσος διαιρείται από ασφαλτοστρωμένο δρόμο που οδηγεί στο Βυζαντινό Φρούριο και στο ιστορικό Οχυρό της Νυμφαίας. Το τουριστικό περίπτερο που βρίσκεται εκεί προσφέρει καταπληκτική πανοραμική θέα (200) μοιρών του κάμπου της Ροδόπης, της Κομοτηνής, των προαστίων της και του Θρακικού Πελάγους (Διακρίνονται η Θάσος και η Σαμοθράκη, ενίοτε και το Άγιο Όρος).

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Υπάρχει αξιοσημείωτη ποικιλία χώρων άθλησης. Συμπεριλαμβάνονται το ΔΑΚ (Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Κομοτηνής - έδρα του Πανθρακικού), Πανθρακικό Στάδιο (προπονητικό), Υπαίθριο Αθλητικό Δημοτικό Κέντρο (ΒΑ του κέντρου), το Δημοτικό Κλειστό Γυμναστήριο και Κολυμβητήριο και το Σύμπλεγμα αθλητικών εγκαταστάσεων του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου (Κλειστό Γυμναστήριο και κολυμβητήριο). Η ορεινή περιοχή στα βόρεια της πόλης προσφέρεται για mountain-biking, trekking και εκτος δρόμου οδήγηση.

Κάποιες ενδεικτικά ομάδες που δραστηριοποιούνται στην πόλη είναι:

- **Α.Π.Σ. Πανθρακικός Κομοτηνής** - Ποδοσφαιρική ομάδα
- **Ακαδημία ΠΑΟΚ** - Ποδοσφαιρική ομάδα
- **Γ.Α.Σ. Κομοτηνή** - Ομάδες Μπάσκετ, Βόλλευ
- **Α.Ε.Κομοτηνή** - Ομάδες Μπάσκετ, Βόλλευ και Ποδοσφαίρου
- **Ολυμπιάδα** - Στίβος
- **ΝΕΡΟ** - Κολύμβηση

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ο πληθυσμός είναι εξαιρετικά πολύγλωσσος για πόλη τέτοιου μεγέθους. Αποτελείται από ντόπιους Έλληνες, πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία και την Ανατολική Θράκη, Έλληνες Μουσουλμάνους (Πομάκους και Αθίγγανους), λιγιστούς απογόνους Αρμενίων προσφύγων και πρόσφατους παλιννοστούντες ομογενείς από χώρες της πρώην ΕΣΣΔ (κυρίως Γεωργία, Αρμενία, Ρωσία, Ουκρανία και Καζακστάν).

ΣΥΝΟΙΚΙΕΣ

- **ΚΕΝΤΡΟ**
Ιστορικό Εμπορικό Κέντρο, Πλατεία Ειρήνης και πέριξ, Αρμενιό
- **ΒΟΡΕΙΑ**
Αγία Βαρβάρα/Στρατώνες
- **ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ**
Νεόκτιστα
- **ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΑ**
Άγιος Στυλιανός
- **ΝΟΤΙΑ**
Ζυμβρακάκη
- **ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΑ**
Καβακλιώτικα, Σταθμός, Εργατικά Σταθμού, Εργατικά ΔΕΗ
- **ΔΥΤΙΚΑ**
Νέα Μοσσουνούπολη, Ρέμβη

ΠΡΟΑΣΤΙΑ

- Βιομηχανική Ζώνη (ΝΑ, 9χλμ), με δεκάδες εργοστάσια και σταθμό ηλεκτροπαραγωγής φυσικού αερίου.
 - Πανεπιστημιούπολη (ΒΔ, 3χλμ)
 - Ήφαιστος (ΒΔ, δίπλα στη Νέα Μοσσουνούπολη)
 - Ροδίτης (ΝΑ, 5χλμ)
 - Καρυδιά (ΒΑ, 4χλμ)
 - Κόσμιο (Ν, 3χλμ)
 - Θρυλόριο (ΝΑ, 8χλμ)
 - Αμπελόκηποι (ΝΑ, 2χλμ)
 - Κηκίδιο (ΝΑ, 2χλμ)
 - Υφαντές (Δ, 2χλμ)

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΡΟΔΟΠΗΣ

ΔΗΜΟΣ

Δήμος Κομοτηνής
Δήμος Αρριανών
Δήμος Ιάσμου
Δήμος Μαρώνειας - Σαπών

ΤΗΛΕΦΩΝΑ

25310 – 24444 – 82177
25323 – 50200
25343 – 50100
25323 – 50100

Α. Ο Δήμος Κομοτηνής (66.919 κατοίκους) αποτελείται από τις ενότητες

Κομοτηνής
Αιγείρου («Καβακλί»)
Ν. Σιδηροχωρίου

Β. Ο Δήμος Αρριανών (16.577 κατοίκους) αποτελείται από τις ενότητες :

Αρριανών
Φιλλύρας
Οργάνης
Κέχρου

Γ. Ο Δήμος Ιάσμου (13.810 κατοίκους) αποτελείται από τις ενότητες:

Ιάσμου
Σώστη
Αμαξιάδων

Δ. Ο Δήμος Μαρώνειας - Σαπών (14.733 κατοίκους) αποτελείται από τις ενότητες:

Μαρωνείας
Σαπών

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΤΗΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Ηπειρωτικό με βροχοπτώσεις και χιόνια, χαμηλές θερμοκρασίες τον χειμώνα και δροσερό καλοκαίρι.

ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ

Πανέμορφη, επιβλητική, απροσδόκητα πολύμορφη και το κυριότερο ανέγγιχτη, σχεδόν παρθενική η φύση της Ροδόπης, είναι μία πρόκληση τόσο για τον επισκέπτη όσο και για τον ίδιο τον κάτοικο της περιοχής. Βουνά, δάση, απέραντοι κάμποι, πλούσια βλάστηση, λίμνες, υγροβιότοποι, ποτάμια, θάλασσες με εξαιρετικές παραλίες, μυθικά σπήλαια. Εύφορη, πλούσια συχνά μεγαλοπρεπή γη. Όσο και αν έχεις θαυμάσει την σπάνια ομορφιά της, σου αφήνει πάντα την αίσθηση του ανεξερεύνητου, την αίσθηση ότι υπάρχει πάντα κάτι σημαντικό που κρύβεται και κάτι που δε σου έχει αποκαλυφθεί ακόμη. Εδώ στην εναλλαγή του βαθυγάλαζου και του πράσινου, του χρυσαφί της άμμου και του κόκκινου στις πλαγιές του Ισμάρου, ο τόπος αντανακλά το μυστήριο της μυθικής ιστορίας του, μυστηριώδης και αυτός, σαγηνευτικός, απρόσμενος ποικίλος, μία παλέτα στα χέρια ενός μεγάλου ζωγράφου που συνθέτει άπειρα έργα τέχνης. Η Ροδόπη έχει τη δύναμη να αφήνει τον επισκέπτη άναυδο καθώς μεταμορφώνεται αέναα κι αναπάντεχα σ' όλες τις εποχές του χρόνου, όλες τις ώρες της ημέρας.

ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

Ταξιδέψτε στις **λίμνες** και στις λιμνοθάλασσες του Φαναρίου. Απολαύστε τις εξαιρετικές παραλίες και τη χρυσαφένια άμμο. Κολυμπήστε, σερφάρετε, διασκεδάστε, ξεκουραστείτε στις οργανωμένες πλαζ, στα παραθαλάσσια καφέ – μπαρ και τις ταβέρνες της περιοχής (Μέσης, Αρωγής, Φαναρίου, Προφήτη Ηλία, Αλκυώνας, Πλατανίτη). Εξαιρετικές ακτές και για ψαροντούφεκο στη Μαρμαρίτσα, στη Σύναξη και στην παραλία των Πετρωτών. Επισκεφθείτε τον Παραδοσιακό οικισμό των Πετρωτών. Καταλυτική η δύναμη του τοπίου. Κάντε ορειβασία στον Ίσμαρο, ανακαλύψτε στην αφοπλιστική ομορφιά του, τα αρχαία πατητήρια και τη Μεγαλιθική Πύλη. Ακολουθείστε το ευρωπαϊκό μονοπάτι Ε6, η σπάνια ομορφιά της διαδρομής θα σας αιχμαλωτίσει. Εξερευνήστε το σπήλαιο της Μαρώνειας, μυσταγωγικός χώρος με συμπλέγματα σταλαγμιτών και σταλακτιτών σε στοές συνολικού μήκους 2 χλμ. Περπατήστε στον παραδοσιακό οικισμό της Μαρώνειας με τα εκπληκτικά αρχοντικά και τις παλιές βρύσες. Απολαύστε την ομορφιά του δάσους στα μονοπάτια και ξεκουραστείτε στα κίσκια του περιαστικού δάσους της Νυμφαίας. Όταν την γνωρίσετε, η Ροδόπη δεν θα βγει ποτέ από την καρδιά σας και φεύγοντας θα ξέρετε πως σίγουρα θα επιστρέψετε.

ΜΗΝ ΞΕΧΑΣΕΤΕ ΝΑ...

Νιώσετε την οδηγική εμπειρία της Νέας Εγνατίας. Μας φέρνει πιο κοντά. Ξεκινώντας από την Θεσσαλονίκη βρίσκεστε στην Κομοτηνή σε λιγότερο από 3 ώρες άνετης οδήγησης. Αν έρθετε με τζιπ, μπορείτε να απολαύσετε εκπληκτικής ομορφιάς διαδρομές στην οροσειρά της Ροδόπης και στις πλαγιές του Ισμάρου. Κινηθείτε στα χωριά και ανακαλύψτε τη φύση της Ροδόπης. Με αφετηρία την Κομοτηνή, η μεγαλύτερη απόσταση εντός του νομού δεν υπερβαίνει τη μία ώρα. Ενημερωθείτε για τα σπάνια είδη πουλιών που θα συναντήσετε στους υδρο- βιότοπους του Νομού και παρακολουθείστε ζωντανά τη χλωρίδα και την πανίδα με σύγχρονα και τελευταία τεχνολογία εποπτικά μέσα στο Κέντρο Αγροτου-ρισμού Μαρώνειας στην περιοχή «Καγκέλες». Τολμήστε ορειβατικούς περιπάτους, ιππασία ή Mountain bike. Κατασκηνώστε στο κάμπινγκ Φαναρίου. Πληρεί όλες τις ανέσεις για καλές διακοπές.

ΥΔΡΟΒΙΟΤΟΠΟΙ

Σημαντικό κεφάλαιο για το νομό Ροδόπης, που προκαλεί το ενδιαφέρον των επισκεπτών είναι οι πλούσιοι υδροβιότοποι. Η περιοχή είναι προικισμένη από τη φύση με μοναδικές ομορφιές, στην παράκτια ζώνη ξεπερνούν κάθε προσδοκία. Ο συνδυασμός του ορεινού όγκου του όρους Ίσμαρου και παραθαλάσσιων περιοχών με λίμνες και λιμνοθάλασσες προσφέρεται για κάθε είδους δραστηριότητες. Η **λίμνη Βιστονίδα, η Ισμαρίδα λίμνη και ένα σύμπλεγμα πέντε ακόμη** λιμνοθαλασσών ευνοούν την ανάπτυξη πλούσιας χλωρίδας και σπάνιας ορνιθοπανίδας

Η **λίμνη Βιστονίδα** βρίσκεται στη δυτική πρόσβαση του νομού, από την παλιά εθνική οδό, μεταξύ των νομών Ξάνθης και Ροδόπης και αποτελεί προέκταση του μυχού του Πόρτο Λάγους. Είναι μια μεγάλη σε έκταση λίμνη, χαρακτηριστικά αβαθής, η οποία χωρίζεται με χερσαία λωρίδα από τη θάλασσα. Κατά την αρχαιότητα γύρω από τη λίμνη Βιστονίδα κατοικούσαν οι

Βίστωνες, ένας από τους πολλούς λαούς που σχημάτιζαν το μέγα έθνος των Θρακών.

Την εποχή του Ηρακλή, βασιλιάς των Βιστώνων ήταν ο Διομήδης. Ο Ηρακλής πήρε εντολή από το βασιλιά του Άργους Ευρυσθέα, να του φέρει ζωντανά τα φοβερά άλογα του Διομήδη, άγριες φοράδες που τρέφονταν με ανθρώπινες σάρκες και από τα ρουθούνια τους πετούσαν φωτιές. Έλεγαν τότε πως τα άλογα αυτά έγιναν τόσο άγρια επειδή έπιναν νερό από τον ποταμό Κοσσινίτη (σημερινό Κόσινθο), που χύνεται στη Βιστονίδα, γιατί τα νερά του είχαν την ιδιότητα να εξαγριώνουν τα ζώα που τα έπιναν.

Ο Ηρακλής πήρε μαζί του πολλά γενναία παλικάρια έφτασε στο σημερινό Πόρτο Λάγος με πλοίο και ύστερα από μια γρήγορη απόβαση άρπαξε τα άλογα από τους στάβλους του Διομήδη και έφτασε στην παραλία. Πριν μπουν στο πλοίο για την επιστροφή ο Ηρακλής και οι παρέα του, τους μυρίστηκαν οι Βίστωνες και ακολούθησε μάχη. Ο Ηρακλής σκότωσε τον Διομήδη και έτρεψε σε φυγή το στρατό του. Στο μεταξύ όμως τα σαρκοφάγα άλογα πρόλαβαν και κατασπάραξαν τον φίλο του Άβδηρο. Στην μνήμη του Άβδηρου χτίστηκε αργότερα στην περιοχή η πόλη Άβδηρα.

Στους νεώτερους χρόνους η περιοχή της Βιστονίδας, πέρασε στα χέρια πολλών κατακτητών. Τελευταία εγκαταστάθηκαν οι Τούρκοι το 14^ο αιώνα και έμειναν μέχρι το 1920. Στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας η Βιστωνίδα ονομαζόταν Μπουρού ενώ η γειτονική Ξάνθη που ήταν μια μικρή κωμόπολη λεγόταν Εσκέτζε. Το όνομα Μπουρού χρησιμοποιείται ακόμα και σήμερα από τους ντόπιους και συνδέεται με το φρούριο Μπουρού, που υπήρχε στις Βόρειες όχθες της.

Η λίμνη Βιστωνίδα βρίσκεται στα σύνορα των Νομών Ξάνθης Ροδόπης και είναι προέκταση του όρμου του Πόρτο Λάγους. Έχει έκταση 45.000 στρέμματα και το βάθος της κυμαίνεται από 2 ως 3,5 μέτρα. Η λίμνη είναι ο φυσικός αποδέκτης όλων των ορεινών χειμάρρων της περιοχής. Σε αυτή χύνονται τα ποτάμια Κόσυνθος και Κομπιάτος (Κουρού). Στην καρδιά του υδροβιότοπου, περιτριγυρισμένου από τη λίμνη, το δάσος, τους αρμυρόβαλτους και τα λιβάδια, φιλοξενείται μια ιδιαίτερα πλούσια ορνιθοπανίδα, που προσφέρει μεγάλες δυνατότητες σε ορνιθολόγους και φυσιολάτρες. Το θέαμα των εκατοντάδων πουλιών γύρω από τη γραφική εκκλησία του Αγίου Νικολάου, Μετόχι της Μονής Βατοπεδίου, στη μέση της λιμνοθάλασσας του Πόρτο Λάγους είναι μοναδικό. Ερωδιοί, κορμοράνοι, αργυροπελεκάνοι, φλαμίνγκο, χαλκόκοτες, νανόχηνες και αγριόκυκνοι είναι μερικά από τα είδη των υδροβίων πτηνών, που φωλιάζουν στις καλάμιές, άλλα όλο το χρόνο και άλλα για να διαχειμάσουν. Στη λίμνη υπάρχουν ιχθυοτροφεία και η ευρύτερη περιοχή της παρουσιάζει σημαντική γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα.

Στα νότια της Κομοτηνής με κατεύθυνση προς το χωριό Νέο Σιδηροχώρι ο δρόμος οδηγεί στην Ισμαρίδα λίμνη. Ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία, περνώντας δίπλα από τον εξαιρετικής σημασίας υδροβιότοπο, να παρατηρήσει διάφορα είδη πουλιών να πετούν ενοχλημένα από την ανθρώπινη παρουσία. Η συνέχεια του βατού χωματόδρομου οδηγεί στη χερσόνησο της Μολυβωτής. Είναι μια πανέμορφη αμμώδης παραλία, κατάλληλη για κατασκηνώσεις τη θερινή περίοδο, την οποία είχαν διακρίνει οι Θάσιοι και έκτισαν τον 7^ο π.Χ. αιώνα την αρχαία Στρώμη. Τα ευρήματα της αρχαιολογικής σκαπάνης εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Κομοτηνής. Στην περιοχή λειτουργούν ιχθυοτροφεία.

Η λίμνη **Ισμαρίδα ή Μητρικού** είναι το ανατολικό άκρο ενός συμπλέγματος πέντε λιμνοθαλασσών (**Ελος, Πτελέα, Αλυκή, Καρατζά, Ξηρολίμνη**) και η μοναδική αβαθής λίμνη γλυκού νερού στη Βόρεια Ελλάδα. Ο βιότοπος ιδιαίτερης οικολογικής αξίας παρουσιάζει πολύ πλούσια χλωρίδα (θαμνώδεις εκτάσεις από αρμυρίκια, παρόχθια βλάστηση, ελόβια, λειμώνες και επιπλέουσα βλάστηση) και πανίδα (είδη θηλαστικών, ερπετών και απειλούμενα με εξαφάνιση είδη ορνιθοπανίδας, όπως ο αργυροτσικνιάς, η χουλιανομούττα, η χαλκόκοτα και το μουστακογλάρονο). Η οικονομική προσφορά της λίμνης στην περιοχή είναι αξιόλογη, καθώς έχει αλιευτικό πλούτο και συνεισφέρει στη γεωργία και κτηνοτροφία. Η λίμνη Μητρικού απέχει μόλις 3 χλμ από τις ακτές του Θρακικού Πελάγους και δέχεται τα νερά δυο ποταμών. Από το βορρά κατεβαίνει και χύνεται μέσα στη λίμνη ο ποταμός Βοζβόζης ενώ από ανατολικά έρχεται ο ποταμός Φιλιουρής ή ρέμα Φιλιουρής, που χύνεται στο νότιο μέρος της λίμνης.

Η κοιλάδα του ποταμού **Φιλιουρή** θεωρείται επίσης σημαντικός βιότοπος και έχει περιληφθεί στο δίκτυο βιοτόπων της Ε.Ε. ενώ στα νοτιοδυτικά, κοντά στις ακτές, υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός από λιμνοθάλασσες, από τις οποίες οι πέντε μεγαλύτερες είναι η λίμνη **Καρατζά** (Αρωγή), η **Αλυκή** (Μέση), η **Ξηρολίμνη** (Φαναρίου), η **Πτελέα** και το **Έλος** (Καρατζαλί). Η περιοχή των υγροτόπων βρίσκεται σε γεωγραφικό πλάτος 25ο, 07' - 25ο, 21' ανατολικά και γεωγραφικό μήκος 40ο, 53' - 41ο, 02' βόρεια. Η έκταση της λίμνης Μητρικού μαζί με τη λεκάνη απορροής του ποταμού Βοζβόζη είναι 370 χλμ², ενώ η έκταση των λιμνοθαλασσών φθάνει τα 132 χλμ.

ΟΡΕΙΝΗ ΡΟΔΟΠΗ

Η απέραντη οροσειρά της Ροδόπης, και ο πλούσιος ορεινός όγκος του νομού κρύβουν μαγευτικές εκπλήξεις που περιμένουν τον επισκέπτη να τις ανακαλύψει. Ξεκινώντας από το κέντρο του νομού και ακριβώς δίπλα στην πόλη της Κομοτηνής, ο δρόμος οδηγεί στο περιαστικό δάσος αναψυχής της Νυμφαίας. Ένας πνεύμονας πρασίνου για την πόλη που προσφέρει πολλές εναλλακτικές δραστηριότητες στον επισκέπτη όπως χαλάρωση, περίπατο, αθλητικές δραστηριότητες και υπέροχη θέα στον κάμπο της Ροδόπης και την πόλη της Κομοτηνής. Επισκεφθείτε το Δημοτικό Τουριστικό Περίπτερο Νυμφαίας για έναν απολαυστικό καφέ και θαυμάστε το τοπίο γύρω και κάτω σας. Αν πάλι, προτιμάτε ορειβασία, μπορείτε σε υψόμετρο 1050 μέτρων να κατασκηνώσετε στο πλήρως εξοπλισμένο καταφύγιο «Χαράλαμπος Δήμου» του Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου Κομοτηνής.

Για πιο απαιτητικούς πεζοπόρους υπάρχει και το ευρωπαϊκό μονοπάτι E6 που διασχίζει την ορεινή Ροδόπη και περιβάλλεται από δάση φλαμουριάς, φτελιών, φουντουκιών, οξιάς, πεύκου, κέδρων, καρυδιών και συμήδας.

Στον Ίασμο, στα βορειοδυτικά του νομού, μπορεί κανείς να αναζητήσει τα άγρια άλογα της Αστραίας. Πρόκειται για πληθυσμούς αλόγων που ζουν πλέον σε άγρια κατάσταση, σχηματίζοντας ομάδες των 10 με 15 αλόγων. Τα άλογα αφέθηκαν ελεύθερα στις αρχές του αιώνα όταν οι άνθρωποι κατέβηκαν στην πόλη. Παρόλα αυτά επέζησαν, πολλαπλασιάστηκαν και κυκλοφορούν ελεύθερα στον ορεινό όγκο. Δεν θα είναι δύσκολο να τα εντοπίσετε σε μια μαγευτική ορεινή

διαδρομή που το αποτέλεσμα θα σας αποζημιώσει. Στο τέλος της διαδρομής θα θαυμάσετε τα Θρακικά Μετέωρα με τους βραχώδεις κατακόρυφους σχηματισμούς και το σημαντικό οικοσύστημα με συνεχείς εναλλαγές βράχων και ποταμών.

ΛΕΙΟΘΕΑΤΑ

ΤΟ ΦΡΟΥΡΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΤΕΙΧΟΣ

Το μεγαλύτερο και αρχαιότερο μνημείο της πόλης. Χτίστηκε περί τον 4ο αι. μ. Χ. για λόγους οικονομικό-στρατιωτικούς μια και από εδώ περνούσε η Εγνατία οδός. Δυστυχώς το φρούριο δεν διατηρήθηκε ακέραιο, αλλά έχει καταστραφεί από το 1910 και μετά στα περισσότερα σημεία του.

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΩΡΟΛΟΓΙΟΥ

Στο κέντρο της πόλης δεσπόζει ο Πύργος του Ωρολογίου που χτίστηκε στα 1884, την εποχή του Σουλτάνου Αμπντούλ Χαμίτ. Στην δεκαετία του 1950 έγιναν αρχιτεκτονικές επεμβάσεις και πήρε την σημερινή του μορφή.

Η ΑΓΟΡΑ

Η αγορά της Κομοτηνής είναι από τις καλύτερες της Θράκης σε πρωτοπορία, τιμές και ποικιλία, γεγονός που πιστοποιείται από τις επισκέψεις κατοίκων των γειτονικών νομών για αγορές στην Κομοτηνή.

Ο ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

Ο Δημοτικός Κήπος (Πάρκο) της Κομοτηνής είναι από τους ωραιότερους της Βόρειας Ελλάδας. Βρίσκεται πίσω από το κεντρικό ηρώο της πόλης, δίπλα στην κεντρική πλατεία.

ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΤΗΣ ΝΥΜΦΑΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ

Την πραγματικά μαγευτική τοποθεσία της Νυμφαίας, πάνω από την βορινή πλευρά της Κομοτηνής σε απόσταση 4 χλμ, όπου κυριαρχεί το Περιαστικό Δάσος - πνεύμονας ζωής για τους κατοίκους - το αισθητικό δάσος της Νυμφαίας όπου διάλεξε ο Δήμος να εγκαταστήσει το Τουριστικό Περίπτερο της πόλης.

Ο ΝΑΟΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Το Μητροπολιτικό Μέγαρο σε βυζαντινό ρυθμό. Βρίσκεται στο εσωτερικό του φρουρίου στην ανατολική του πλευρά.

ΤΟ ΠΤΩΧΟΚΟΜΕΙΟ (ΙΜΑΡΕΤ)

Αξιόλογο κτίσμα με ιστορική και αρχιτεκτονική αξία. Σύμφωνα με παλιά τοπική παράδοση στο σημείο αυτό υπήρχε ναός της Αγίας Σοφίας. Αργότερα τμήματα του ναού ενσωματώθηκαν στο κτίσμα του Ιμαρέτ (Πτωχοκομείο) η λειτουργία του οποίου συνεχίστηκε μέχρι το 1913.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΝΕΣΤΟΡΟΣ ΤΣΑΝΑΚΛΗ

Επιβλητικό οικοδόμημα της τελευταίας περιόδου του εκλεκτικισμού στην οδό Δημοκρίτου 17, που ανεγέρθηκε για να χρησιμεύσει ως εκπαιδευτήριο με δαπάνες του απόδημου Κομοτηναίου ευεργέτη Νέστορα Τσανακλή. Σήμερα στεγάζει τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Κομοτηνής.

ΤΑ ΑΡΧΟΝΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Τα παλιά αρχοντικά της Κομοτηνής αποτελούν αδιάψευστο μάρτυρα της οικονομικής και πνευματικής ανάπτυξης των Ελλήνων της πόλης κατά την τελευταία περίοδο της Τουρκοκρατίας.

ΙΔΡΥΜΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ζ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Το ίδρυμα και το κτίριο που στεγάζει είναι προσφορά του ευεργέτη της πόλης Νικολάου Ζ. Παπανικολάου. Φέρει την ονομασία ‘Ίδρυμα οικογενείας Νικολάου Ζ. Παπανικολάου’, συμβολαιογράφου Κομοτηνής – Βυζαντινό Μουσείο, Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών.

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΗΜΑΙΑ ΤΗΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Είναι η σημαία που φιλοτέχνησαν μέσα σε μια νύχτα οι κυρίες και δεσποινίδες της Φιλοπτώχου Αδελφότητας, για να κυματίσει ως εθνικό σύμβολο στην πόλη, ύστερα από 550 χρόνια τουρκικής κατάκτησης, στην πρώτη απελευθέρωσή της, στις 14 Ιουλίου 1913.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Λειτουργεί στο κτίριο αυτό από το 1976 και βρίσκεται στη συμβολή των οδών Αλ. Συμεωνίδη και Βύρωνος, απέναντι από το μικρό άλσος με το παλιό ηρώο. Ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να θαυμάσει έργα τέχνης, όπλα, αντικείμενα απ' όλο το χώρο της Θράκης και από την προϊστορική περίοδο μέχρι τα βυζαντινά χρόνια. Ανοιχτό καθημερινά εκτός αργιών 08:00 - 15:00. (τηλ: 25310 22411).

ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Λειτουργεί από το 1962. Ανήκει στο Μορφωτικό Όμιλο Κομοτηνής και στεγάζεται στο αναπαλαιωμένο αρχοντικό Πεϊδη. Τα εκθέματα του μουσείου είναι παραδοσιακές φορεσιές, γεωργικά εργαλεία και σύνεργα, είδη οικιακής χρήσης, σπάνια βιβλία, εικόνες και φωτογραφίες που δίνουν την εικόνα της παραδοσιακής ελληνικής Θράκης. Ανοιχτό καθημερινά εκτός Κυριακής 10:00 - 13:00. (τηλ: 25310 25975).

ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Η ιστορία του κρατάει από τα σαράντα περίπου χρόνια πριν. Στεγάζεται σ' ένα κτίσμα με ιστορική και αρχιτεκτονική αξία στα δυτικά της οδού Φιλ. Εταιρείας. Περιέχει αξιόλογα αντικείμενα, εκκλησιαστικής κυρίως προέλευσης, τα οποία προέρχονται είτε από τον τόπο μας είτε από τους πρόσφυγες από τη Μικρασία, τον Πόντο και την Ανατολική Θράκη. Ανοιχτό: Τρίτη, Πέμπτη,

Σάββατο, Κυριακή: 10:30 - 13:30, Τετάρτη, Παρασκευή: 17:00 - 20:00. (τηλ: 25310 22642).

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Λειτουργεί από το 1991 και στεγάζεται στο κτίριο Παπανικολάου. Εδώ εκτίθενται σε 120 γυάλινες βιτρίνες εικόνες περασμένων αιώνων, σπάνια χειρόγραφα και κεραμικά, εκθέματα των πρώτων μεταβυζαντινών χρόνων.

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΛΑΘΟΠΛΕΚΤΙΚΗΣ

Το μοναδικό στην Ελλάδα αλλά και σε ολόκληρη την Ευρώπη, μουσείο καλαθοπλεκτικής των Ρωμά (Τσιγγάνων). Τα καλάθια που εκτίθενται προέρχονται από όλα τα μέρη της Θράκης. Εκτίθενται επίσης καλάθια των Ελλήνων του Εύξεινου Πόντου, των Πομάκων κλπ. Ανοιχτό καθημερινά. Είσοδος ελεύθερη. (τηλ: 25310 35813).

ΤΟ ΘΡΑΚΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ιδρύθηκε το 1992 με σκοπό τη συλλογή και έκθεση σχολικών αντικειμένων, εντύπων και βιβλίων ιστορικής σημασίας, κυρίως του Θρακικού και ευρύτερου χώρου. Ανοιχτό καθημερινά εκτός Σαββάτου και Κυριακής 10:00 - 14:00. Είσοδος ελεύθερη. (τηλ: 25310 36739).

ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Εγκαινιάστηκε την 14 Μαΐου 2011. Παρουσιάζεται μόνιμη έκθεση η οποία καλύπτει τις διάφορες ιστορικές περιόδους της Νεότερης Ιστορίας της Πατρίδας, εκτίθεται μουσειακός οπλισμός διαφόρων τύπων και μουσειακά εκθέματα μεγάλου όγκου (άρματα, πυροβόλα κλπ) στον περιβάλλοντα χώρο. Επίσης περιοδικές εκθέσεις φιλοξενούνται

σε αίθουσα 200τμ. Ανοιχτό Τρίτη έως Παρασκευή 09:00 - 14:00, Τετάρτη 17:00 - 20:00 και Σάββατο - Κυριακή 10:00 - 13:00. Είσοδος ελεύθερη. (τηλ: 25310 54214).

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

Το μουσείο φιλοξενεί τα αρχεία, το έργο, τα προσωπικά του αντικείμενα και τις οικογενειακές φωτογραφίες του μεγάλου Έλληνα μαθηματικού. Φωτίζει ως φάρος γνώσης και διακτινίζεται σ' όλο τον κόσμο θυμίζοντας πως το αρχαίο ελληνικό πνεύμα των μαθηματικών του Αρχιμήδη, Πυθαγόρα, Ευκλείδη και τόσων άλλων σπουδαίων μαθηματικών, είναι αθάνατο και ξαναζωντανεύει με την πένα του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή. Ανοιχτό Τρίτη έως Παρασκευή 09:00 - 14:00, Σάββατο 10:00 - 14:00. (τηλ: 25310 85640).

ΑΝΔΡΙΑΝΤΕΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ο ανδριάντας είναι τοποθετημένος στον χώρο απέναντι από το μέγαρο του Υποκαταστήματος του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), στην συμβολή των οδών Υψηλάντου, Δημοκρίτου, Μ. Μπότσαρη και Αλ. Συμεωνίδη. Τα αποκαλυπτήριά του έγιναν στη διάρκεια του εορτασμού των «Ελευθερίων» της πόλης το 1990. Έργο του γλύπτη Νικόλα. Με την ανέγερσή του οι Κομοτηναίοι τίμησαν τον ηγέτη, που ως πρωθυπουργός επέτυχε το διπλασιασμό της ελληνικής επικράτειας και υπήρξε το ίνδαλμα των Βορειοελλαδιτών και όλων των προσφύγων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ο περίτεχνος ανδριάντας βρίσκεται στο προαύλιο του καθεδρικού ναού του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου. Ο Κωνσταντίνος, μητροπολίτης Μαρώνειας, στρατολόγησε Θράκες και όλοι μαζί συμμετείχαν στην κήρυξη της επανάστασης στην Χαλκιδική το Μάιο και τον Ιούνιο του 1821. Έργο του Θ. Βασιλείου.

ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ

Ο ανδριάντας του κοσμεί την πλατεία Αυτοκράτορα Θεοδοσίου, μέσα στα όρια του τείχους. Ο Χρυσάνθος, μητροπολίτης Τραπεζούντος και κατόπιν αρχιεπίσκοπος Αθηνών, μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, γεννήθηκε στην Κομοτηνή (οι γονείς του κατάγονταν από το χωριό Γρατινή), όπου πέρασε και τα παιδικά του χρόνια. Υπήρξε κορυφαία εθνική, εκκλησιαστική και επιστημονική φυσιογνωμία. Έργο του καθηγητή της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών, Γιάννη Παππά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΡΑΘΕΩΔΩΡΗ

Μία από τις πιο σπουδαίες προσωπικότητες που ανέδειξε στις επιστήμες η Θράκη. Ο ανδριάντας του κοσμεί την κεντρική πλατεία Κομοτηνής. Συνδέθηκε φιλικά με τον Αϊνστάιν και ήταν ο καθηγητής του στην περίφημη θεωρία του χωροχρόνου, της σχετικότητας. Το 1920, με προτροπή του Ελ. Βενιζέλου, οργάνωσε το Ιόνιο Πανεπιστήμιο Σμύρνης, αλλά η μικρασιατική καταστροφή τον έστειλε στην Ελλάδα, όπου έφερε με μεγάλο κίνδυνο στην Αθήνα, τη βιβλιοθήκη και τα εργαστηριακά όργανα του Πανεπιστημίου.

ΠΡΟΤΟΜΕΣ

Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΥ (1849-1896)

Του γνωστού ανά το πανελλήνιο Θρακιώτη ποιητή και πεζογράφου που γεννήθηκε στη Βιζύη της Ανατολικής Θράκης. Μπροστά στο δημαρχείο, στην πλατεία που φέρει το όνομά του.

ΚΩΝ/ΝΟΥ ΚΑΝΑΡΗ (1793-1877)

Γνωστού ήρωα της επανάστασης του 1821. Στον περίβολο του Διοικητηρίου, απέναντι από το Κεντρικό Ηρώο. Στήθηκε στα πλαίσια του εορτασμού της Ναυτικής Εβδομάδας 1996 στην Κομοτηνή και είναι προσφορά του Πολεμικού Ναυτικού.

ΚΩΝ/ΝΟΥ ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΟΥ (1857-1951)

Μεγάλου ευεργέτη με οικογενειακή παράδοση. Την προσωνομία "Σισμανόγλειο" φέρει το Νοσοκομείο της Κομοτηνής, του οποίου το αρχικό κτίριο με τον εξοπλισμό ήταν δωρεά του Σισμάνογλου. Στο προαύλιο του νοσοκομείου.

ΝΕΣΤΟΡΑ ΤΣΑΝΑΚΛΗ (1841-1932)

Μεγάλου ευεργέτη της Κομοτηνής στα δύσκολα χρόνια της τουρκικής κατάκτησης. Δωρητή της ομώνυμης Αστικής Σχολής. Στην συμβολή των οδών Φιλικής Εταιρείας και Ελ. Βενιζέλου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ (1909-1972)

Κομοτη-ναίου καθηγητή με πολύπλευρη προσφορά στην ιατρική έρευνα, στον τομέα της αντιμετώπισης της νόσου του καρκίνου. Απέναντι από την Τσανάκλειο Σχολή.

ΧΑΡΙΣΟΥ ΒΑΜΒΑΚΑ (1872-1952)

Ύπατου αρμοστή της Ελλάδας στη διασυμμαχική διοίκηση της Θράκης και πρώτου γενικού διοικητή Θράκης μετά το 1920, που σε συνεργασία με τον Ελευθέριο Βενιζέλο συνέβαλε με κάθε τρόπο στην απελευθέρωση της Ελληνικής σήμερα Θράκης. Στην πλατεία Αρχιεπισκόπου Ελλάδος Χρύσανθου.

ΣΤΙΛΠΩΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ (1887-1964)

Κομοτηναίου ιστορικού και λαογράφου, καθηγητή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με πλούσιο

επιστημονικό έργο. Στην οδό Δημοκρίτου, απέναντι από το κτίριο της Λέσχης Κομοτηναίων.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ (460-370 π.Χ.)

Του παγκοσμίως γνωστού Θράκα ατομικού φιλοσόφου. Στο προαύλιο της Τσανακλείου Σχολής.

ΑΠΟΔΡΑΣΕΙΣ

ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΦΑΝΑΡΙ, ΜΕΣΗ ΚΑΙ ΑΡΩΓΗ

Θα δείτε σμαραγδένιες θάλασσες που κερδίζουν κάθε χρόνο τη μπλε σημαία της Ευρώπης για την καθαρότητά τους. Αμμουδιές λευκόχρυσες και απέραντες. Κοσμοπολίτικα παραθεριστικά κέντρα. Γραφικά ταβερνάκια με φρέσκο ψάρι. Σπορ: Σέρφινγκ, ψαροντούφεκο, ψάρεμα με βάρκα ντόπιου ψαρά, μπάνιο, κολύμπι. Διασκέδαση μέχρι το πρωί σε ντίσκο, κλαμπ κλπ. Θα πάτε με αυτοκίνητο 30 χλμ από την Ε.Ο. προς Ξάνθη. Από το Φανάρι συνεχίζουμε παραλιακά προς Αρωγή και απ' εκεί για τη Μέση. Από την Μέση γυρίζουμε στην Κομοτηνή.

ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΜΑΡΩΝΕΙΑ, ΑΓ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, ΠΛΑΤΑΝΙΤΗΣ ΚΑΙ ΙΜΕΡΟΣ

Θα δείτε ότι εκτός από τα μνημεία, η περιοχή έχει να επιδείξει πολλές ομορφιές στα παράλια και στα γραφικά χωριουδάκια. Στο λιμάνι της αρχαίας Μαρώνειας φιλοξενούνται, κότερα, ταχύπλοα, ψαροκάικα. Η παραλία είναι πανέμορφη με την καθαρή αμμουδιά, τα καταγάλανα νερά, και το άφθονο ψάρι. Η φύση, η διαύγεια, η διαφάνεια της θάλασσας σε συνδυασμό με τα εντυπωσιακά τοπία, τις γραφικές παραλίες, τα ταβερνάκια με φρέσκο ψάρι και «κάπνιο οίνο». Θα πάτε με αυτοκίνητο 30 χλμ για Μαρώνεια μέσω Προσκυνητών. Από εκεί περνώντας από τον Αγ. Χαράλαμπο θα συνεχίσετε παραλιακά για Πλατανίτη, Αλκυών, Προφ. Ηλία, Ιμερο και θα γυρίσετε στην Κομοτηνή μέσω Ξυλαγανής

ΣΤΑ ΣΠΗΛΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Θα δείτε το σπήλαιο Μαρώνειας ή «Η Σπηλιά του Κύκλωπα, όπως το «ονομάζουν. Το σπήλαιο αυτό είχε εντυπωσιάσει πριν αιώνες τον ιστορικό Απολλώνιο και αναφέρεται στα «Αργοναυτικά» του. Σε μικρή απόσταση από αυτό, στους πρόποδες του Ίσμαρου, βρίσκεται το σπήλαιο της Στρώμνης. Κατοικήθηκε από τα πρώτα χρόνια της εποχής του χαλκού. Στην γύρω περιοχή υπάρχουν και άλλα ανεξερεύνητα σπήλαια. Θα πάτε με αυτοκίνητο στο 24ο χλμ Κομοτηνής - Μαρώνειας, κοντά στους Προσκυνητές υπάρχει πινακίδα «Σπήλαιο Μαρωνείας». Προσοχή: **χρειάζεται οδηγός.**

ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΠΑΤΟ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

Ο Ορειβατικός Σύλλογος Κομοτηνής διοργανώνει αρκετές εκδρομές κατά τη διάρκεια του χρόνου. (τηλ. 25310-29411)

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΑ ΔΥΤΙΚΑ ΠΑΡΑΛΙΑ ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

ΠΟΥ ΘΑ ΠΑΜΕ

Χωριά Φανάρι - Αρωγή - Μέση.

ΤΙ ΘΑ ΔΟΥΜΕ

Σμαραγδένιες θάλασσες που κερδίζουν κάθε χρόνο τη μπλε σημαία της Ευρώπης για την καθαρότητα τους. Αμμουδιές λευκόχρυσες και απέραντες. Κοσμοπολίτικα παραθεριστικά κέντρα. Γραφικά ταβερνάκια με φρέσκο ψάρι. Σπορ: Σέρφινγκ, ψαροντούφεκο, ψάρεμα με βάρκα ντόπιου ψαρά, μπάνιο, κολύμπι. Διασκέδαση μέχρι το πρωί σε ντίσκο, κλαμπ κλπ.

ΠΩΣ ΘΑ ΠΑΜΕ

Με αυτοκίνητο 30 χλμ από την Ε.Ο. προς Ξάνθη. Από το Φανάρι συνεχίζουμε παραλιακά προς Αρωγή και απ' εκεί για την Μέση. Από την Μέση γυρίζουμε στην Κομοτηνή.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΠΑΡΑΛΙΑ ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

ΠΟΥ ΘΑ ΠΑΜΕ

Μαρώνεια - Αγ. Χαράλαμπος - Πλατανίτης - Αλκυών - 1μερος.

ΤΙ ΘΑ ΔΟΥΜΕ

Εκτός από τα μνημεία η περιοχή έχει να επιδείξει πολλές ομορφιές στα παράλια και στα γραφικά χωριουδάκια. Στο λιμάνι της αρχαίας Μαρώνειας φιλοξενούνται κρις κραφ, κότερα, ταχύπλοα, ψαροκά-ικα. Η παραλία είναι πανέμορφη με την καθαρή αμμουδιά, τα καταγάλανα νερά, και το άφθονο ψάρι. Η φύση, η διαύγεια, η διαφάνεια της θάλασσας σε συνδυασμό με τα εντυπωσιακά τοπία, τις γραφικές παραλίες, τα ταβερνάκια με φρέσκο ψάρι και «κάπναιο οίνο».

ΠΩΣ ΘΑ ΠΑΜΕ

Με αυτοκίνητο 30 χλμ για Μαρώνεια μέσω Προσκυνητών. Από κει περνώντας από τον Αγ. Χαράλαμπο συνεχίζουμε παραλιακά για Πλατανίτη, Αλκυών, Προφ. Ηλία, Ίμερο και γυρίζουμε στην Κομοτηνή μέσω Ξυλαγανής.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΑ ΣΠΗΛΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

ΠΟΥ ΘΑ ΠΑΜΕ

Σπήλαιο Μαρώνειας - Σπήλαιο Στρώμνης.

ΤΙ ΘΑ ΔΟΥΜΕ

Σπήλαιο Μαρώνειας ή «Η Σπηλιά του Κύκλωπα», όπως το ονομάζουν. Το σπήλαιο αυτό είχε εντυπωσιάσει πριν αιώνες τον ιστορικό Απολλώνιο και αναφέρεται στα «Αργοναυτικά» του. Σε μικρή απόσταση από αυτό, στους πρόποδες του Ίσμαρου, βρίσκεται το σπήλαιο της Στρώμνης. Κατοικήθηκε από τα πρώτα χρόνια της εποχής του χαλκού. Στην γύρω περιοχή υπάρχουν και άλλα ανεξερεύνητα σπήλαια.

ΠΩΣ ΘΑ ΠΑΜΕ

Στο 24ο χλμ Κομοτηνής - Μαρώνειας, κοντά στους Προσκυνητές υπάρχει πινακίδα «Σπήλαιο Μαρωνείας». Προσοχή: χρειάζεται οδηγός.

ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

ΠΟΥ ΘΑ ΠΑΜΕ

Οροσειρά Ροδόπη, Παπίκιον όρος, όρος Ίσμαρος.

ΤΙ ΘΑ ΔΟΥΜΕ

Η ορειβασία αποτελεί ένα σπορ και ένα ταξίδι με πρωτοποριακούς προορισμούς για λίγους που θέλουν να ταξιδέψουν και να γνωρίσουν τα παράξενα μέρη της Θράκης. Ο Ορειβατικός Σύλλογος μαζί με τον Πολιτιστικό Σύλλογο οργανώνουν το «Οδοιπορικό Ανιχνευτών στη Θράκη» με την αιγίδα της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας και Θράκης.

ΠΩΣ ΘΑ ΠΑΜΕ

Ο επισκέπτης μπορεί να ακολουθήσει τον Ορειβατικό Σύλλογο Κομοτηνής σε έναν από τους περιπάτους που οργανώνονται. Τηλέφωνο για συνεννόηση: 2531029411.

ΟΧΥΡΟ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ Β΄ ΠΠ «ΟΧΥΡΟΥ ΝΥΜΦΑΙΑΣ»

ΠΟΥ ΘΑ ΠΑΜΕ

Το Οχυρό και το Στρατιωτικό Μουσείο Β΄ ΠΠ «ΟΧΥΡΟΥ ΝΥΜΦΑΙΑΣ» βρίσκονται κοντά στο ομώνυμο χωριό 17 χλμ. βορείως της Κομοτηνής.

ΤΙ ΘΑ ΔΟΥΜΕ

Αποτελεί το νεότερο Στρατιωτικό Μουσείο της «Γραμμής Μεταξά», καθώς η συλλογή των εκθεμάτων του ολοκληρώθηκε και η λειτουργία του εγκαινιάστηκε το έτος 2000. Σκοπός της έκθεσης του συγκεκριμένου Στρατιωτικού Μουσείου είναι η παρουσίαση των γεγονότων της μάχης του οχυρού, η παρουσίαση εκθεμάτων που αφορούν στη γερμανική επίθεση στις 06 Απριλίου 1941 και η ενημέρωση του επισκέπτη για τις συνθήκες ζωής της αμυνόμενης φρουράς του οχυρού την περίοδο του πολέμου.

ΠΩΣ ΘΑ ΠΑΜΕ

Για τη μετάβαση στο χώρο, ακολουθείται η ασφαλτόστρωτη οδός Κομοτηνής – Νυμφαίας.

Είναι επισκέψιμο **Κυριακές: 09:30 – 13:30 (Είσοδος Ελεύθερη)**

Λοιπές ημέρες : 09:30 – 14:30 (μετά από έγκριση του 29 Μ/Π ΤΑΞΠΖ/2^ο ΕΓ).

Τηλέφωνα : 25310-54402 ή 54442 ή 54475

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΕΘΙΜΙΚΗ ΖΩΗ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Ο λαϊκός άνθρωπος τόσο από την έμφυτη δεισιδαιμονική τάση του, όσο και λόγω της ροπής του προς τελετουργικά θεαματικές μορφές δράσης, διατηρεί πάντοτε τα ήθη και τα έθιμα του πολύ περισσότερο, απ' όσο κάνει για αντίστοιχα δεδομένα του παραδοσιακού υλικού πολιτισμού του. Στην περίπτωση του κύκλου της ζωής με τους τρεις σπουδαίους σταθμούς του (γέννηση -γάμο - θάνατο) τα έθιμα αυτά υπάρχουν στο βαθμό που δεν έχουν αποκοπεί από το γενικότερο περιβάλλον της κάθε ανθρώπινης στιγμής.

Έτσι, στην περίπτωση του τοκετού, η μεταφορά του από το σπίτι στην ειδική κλινική ή το νοσοκομείο του πλησιέστερου αστικού κέντρου, με τις πληρέστερες συνθήκες υγιεινής και προφύλαξης που εξασφαλίζει, οδήγησε στην εξαφάνιση τα έθιμα που μαγικά αποσκοπούσαν στην προφύλαξη μητέρας και παιδιού από μολύνσεις και επιπλοκές.

Διατηρούνται ωστόσο έθιμα σχετικά με τον μαγικό προσδιορισμό της ζωής του νεογέννητου (δώρα, γλυκίσματα, φυλαχτά κ.λ.π.) ή με την βάπτισή του, μέσω της οποίας γίνεται, και συμβολικά, επίσημο μέλος της οικογένειας, κοινωνικά αναγνωρισμένο.

Στο γάμο πάλι, διατηρούνται τα έθιμα τα σχετικά με την ανταλλαγή των δώρων, τα γλυκά που παρασκευάζονται και καταναλώνονται, και τις τελετουργικές κινήσεις όσων συμμετέχουν, όπου διαπιστώνονται ευδιάκριτα θεατρικά στοιχεία. Στο ξύρισμα του γαμπρού, στο στόλισμα της νύφης, στα έθιμα της εισόδου της στο νέο σπιτικό (πατάει σίδερο, την κερνούν γλυκό κ.λ.π.) αλλά και στην εθιμοτυπία του γλεντιού που ακολουθεί, ακόμη κι αν αυτό έχει μεταφερθεί σε κοσμικό κέντρο ή σε ξενοδοχείο της πόλης, διαπιστώνονται όχι μόνο αναμνήσεις αλλά και αυτούσια, ή ελαφρώς μετασχηματισμένα στοιχεία, από τον παραδοσιακό θρακιώτικο γάμο, όπως τον ξέρουμε από περιγραφές ερασιτεχνών λαογράφων στο δεύτερο μισό του 19^{ου}, και στο πρώτο μισό του 20^{ου} αιώνα.

Ακόμη περισσότερες αντιστάσεις διαπιστώνουμε στην περίπτωση των εθίμων του θανάτου, όπου ο δεισιδαιμονικός φόβος του θανάτου, αλλά και του ίδιου του νεκρού, δεν αφήνει πολλά περιθώρια παραλείψεων ή απλουστεύσεων, και στην περίπτωση που τη φροντίδα του νεκρού σώματος αναλαμβάνει πια γραφείο τελετών, τα έθιμα, τόσο στο επίπεδο της οικογένειας, όσο και κατά την εκφορά και την κηδεία, τηρούνται απαρέγκλιτα, ενίοτε μάλιστα ανανεώνονται από νέες, αστικής προέλευσης εκδοχές εθιμικών μορφών, που αφορούν τα μετά την κηδεία (δεξιώσεις κ.λ.π.) ή το μνημόσυνο. Συνεκτικός δεσμός ανάμεσα στα παλαιότερα και τα νεότερα έθιμα του θανάτου τα μοιρολόγια, μέσα απ' τα οποία εκφράζεται ο λαϊκός άνθρωπος στις δύσκολες στιγμές του αποχωρισμού.

Ένα τέτοιο μοιρολόγι, από τα Άβδηρα της Ξάνθης, με εξαιρετικές ποιητικές διατυπώσεις παρατίθεται ενδεικτικά στη συνέχεια:

*Μέσα το σπίτι καίγεται, έξω η αυλή μας κλαίγει
και τα σκαλοπατάκια μας το 'να με το άλλο δένει:
Για δες το 'να πώς κείται επάνω στο κιλίμι.
Κλάψτε βουνά και πέρδικες, λαγκάδια και βρυσούλες
το νιο τον αγγελόμορφο δεν θα τον ξαναδείτε,
πού 'χε τις χάρες του ντουριά
με γράμματα και γνώση
αφήστε τον τόπο τ' αδειανό και το σπίτι τ' μαύρο,
αφήστε όλοι τις δικοί στα μαύρα φορεμένοι,
νύχτα μέρα τον μοιρολογούν, νύχτα μέρα κλαίνε.*

Η Θρακική λαογραφία διακρίνεται για τις πανάρχαιες μορφές δρώμενων που διατήρησε στο χρόνο, και τα οποία, υπό το Χριστιανικό επικάλυμμα, συνήθως ανάγονται σε λατρευτικές μορφές της αρχαιότητας, με ρίζες στις αρχέγονες θρησκείες του Θρακικού χώρου.

Οι τελετουργίες αυτές συνδέονται στενά με τον γεωργικό χαρακτήρα της επαγγελματικής ζωής στη Θράκη, καθώς έμμεσα ή άμεσα επιδιώκουν τη γονιμότητα, την «καλοχρονιά», την ευκαρπία και την ευδοκίμηση της παραγωγής και είναι οι μορφές αυτές που έδιναν ανέκαθεν στον παραδοσιακό πολιτισμό της Θράκης έναν αρχαϊκό χαρακτήρα, αλλά και που συνεχίζουν να προβάλλονται, αφού όσες δεν επιβίωσαν αναβιώθηκαν, ιδίως μέσα στη δεκαετία του '90, με πρωτεργάτες τοπικούς συλλόγους ή την τοπική αυτοδιοίκηση.

Από την άλλη πλευρά, η συνύπαρξη διαφορετικών θρησκειών στη Θράκη οδήγησε σε έναν ιδιότυπο θρησκευτικό συγκρητισμό, ώστε να βλέπουμε τέτοιες τελετουργίες (π.χ. τα κουρμπάνια) να υπάρχουν σε διαφορετικά λατρευτικά και θρησκευτικά συστήματα, ενώνοντας στην πράξη τους λαούς διά των θρησκειών τους.

Χαρακτηριστική μορφή της Θρακικής - και όχι μόνον - λαϊκής λατρείας είναι οι δημοτελείς θυσίες («κουρμπάνια») που τελούνται από γηγενείς και πρόσφυγες, είτε ως θυσία κανονική με ορισμένο τελετουργικό, είτε ως αφιερωτική ανάθεση συγκεκριμένου ζώου στον άγιο, που σφάζεται, μαγειρεύεται και καταναλώνεται από την οικογένεια του αφιερωτή, αφού μέρος του μοιραστεί σε συγγενικές και φιλικές οικογένειες του χωριού, «για το καλό». Στη λαϊκή συνείδηση αυτή η εξασθενημένη μορφή θυσίας θεωρείται

επίσης «θυσία» ασχέτως αν η τελετουργία έχει υποχωρήσει μπροστά στην έμπρακτη χρηστικότητα.

Σε κάθε κοινότητα υπάρχουν περισσότερες της μιας θυσίες: στα Άβδηρα, για παράδειγμα, μαρτυρούνται κουρμπάνια της Αγίας Παρασκευής, του αγίου Αθανασίου (2 Μαΐου), του Προφήτη Ηλία και του αγίου Ιωάννη του Προδρόμου (γενέθλιον, 24 Ιουνίου), συνδυάζονται μάλιστα με εθιμικούς εκκλησιαστικούς πλειστηριασμούς. Η ενεργός συμμετοχή του ιερέα, που ευλογεί το θύμα, και η όλη τελετουργία, που συνάπτεται πάντοτε προς λειτουργικές πράξεις, δίνει στο κουρμπάνι εξέχοντα ιερό χαρακτήρα και το καθιστά, κατά τη λαϊκή συνείδηση, αναπόσπαστο τμήμα του Θρακιώτικου θρησκευτικού πανηγυριού.

Γονιμικό χαρακτήρα έχουν και οι κάθε είδους μεταμφιέσεις, που συνηθίζονται τόσο πολύ στον παραδοσιακό πολιτισμό της Θράκης. Η Τζαμάλα, που την τελούσαν του Αγίου Δημητρίου (26 Οκτωβρίου) ή στις αρχές Νοεμβρίου, αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα μιμητικής παράστασης, που συνδυάζει τις μορφές του αράπη, της νύφης, του γαμπρού και, σε μερικές περιπτώσεις, του θανάτου και της ανάστασης, που σύμφωνα με τις αρχές της συμπαθητικής μαγείας θεωρείται ότι επιδρά ευνοϊκά στην επιτυχία της σποράς, και στην ευόδωση της επερχόμενης σοδειάς. Σε άλλα μέρη της Θράκης η τζαμάλα περιλάμβανε και ζωόμορφη - θηριομορφική μεταμφίεση (καμήλα), που επίσης θεωρείται από τον λαϊκό άνθρωπο καρποφόρα και ευγονική, Δωδεκαμερίτικες μεταμφιέσεις συνηθίζονται επίσης στον θρακικό παραδοσιακό πολιτισμό (Ρουγκατσία), με τους θηριόμορφους Ρουνκατσάδες ή Ρουνκατσάρηδες να γυρίζουν στο χωριό, προκαλώντας θορύβους και ευχόμενοι για την καλή χρονιά.

Οι αγερμικοί αυτοί όμιλοι, με τον σαφή ευετηρικό χαρακτήρα τους, τραγουδούν και τα κάλαντα στα σπίτια που επισκέπτονται, συνεχίζοντας παγανιστικές εθιμικές μορφές, που είχαν επικεντρωθεί στη ρωμαϊκή γιορτή των καλένδων.

Άλλωστε, παρόμοια ευετηρικά έθιμα βρίσκουμε σε όλες τις γιορτές του δωδεκαημέρου την πρωτοχρονιά, για παράδειγμα, πέρα από τα κάλαντα και τις άλλες εθιμικές πράξεις που αποσκοπούν στην εξασφάλιση καλοχρονιάς (ρόδι, αμίλητο νερό, τελετουργικές συνεσιώσεις κ.λ.π.) στη Θράκη έχουμε και παιδικούς αγερμούς σουρβίσματα), κατά τους οποίους τα παιδιά χτυπούν με χλωρά κλαδιά στην πλάτη τα μέλη κάθε οικογένειας, συνήθως με βέργες από κρानιά, ώστε μαγικά να τους μεταδώσουν την θολερότητα του βλαστού, τραγουδώντας και ευχόμενοι.

Τα Φώτα πάλι, παρόμοιοι αγερμοί, τελετουργικά δείπνα και η αγιαστική επενέργεια του αγιασμού, που διώχνει τους καλικάντζαρους, δείχνουν τη σημασία που εκλαμβάνει η γιορτή για τον λαϊκό άνθρωπο στη Θράκη.

Κι είναι η ίδια επιδίωξη του πλούτου, της αφθονίας και της ευτυχίας, που συνέχει όλες τις δωδεκαμερίτικες γιορτές στη Θράκη, με αρχέγονες τελετές και αρχαϊκούς συμβολισμούς, αλλά και με μια παιγνιώδη, χαριτωμένη και αισιόδοξη αντιμετώπιση της ζωής, όπως αυτή απεικονίζεται και στο παρακάτω τραγούδι, όπου η Παναγία αντιμετωπίζεται στα ανθρώπινα μέτρα της, ώστε η ανθρώπινη φύση να εξαγνίζεται από την επενέργεια του θείου, το οποίο ταυτοχρόνως, διά των παθημάτων του εξανθρωπίζεται οι Θρακιώτες αγαπούν τόσο το τραγούδι αυτό, που το τραγουδούν και κατά τη σαρακοστή των Χριστουγέννων (σαρανταήμερο):

*Σαράντα μέρες, σαράντα νύχτες,
κ' η Παναγιά μας κοιλοπονούσε
κοιλοπονούσε, παρακαλούσε,
τους Αποστόλους, τους Ιεράρχα
να πα' να φέρουν μήλα και ρόιδα.
Οι Απόστολοι για μήλα πάνε,
οι Ιεράρχαι για ρόιδα τρέχουν.
Όσο να πάν', όσο να έρθουν,
η Παναγιά μας ελευθερώθη,
ελευθερώθη, ξελευθερώθη.*

Στην κατεύθυνση της αγροτικής - μιμητικής μαγείας οδηγούν και μια σειρά άλλων δρωμένων που συνηθίζονταν - ή επιβιώνουν ακόμα - στον θρακικό κάμπο: η τελετουργική ευλογία του σπόρου (14 Σεπτεμβρίου), οι μιμητικές παραστάσεις του λαγού και του κυνηγού κατά τον θερισμό, όπου μάλιστα άφηναν και ένα μικρό κομμάτι του χωραφιού αθέριστο (δράκο), για να μην σπαταλάται η δύναμη της γης, οι κάθε είδους απαρχές από το αλεύρι του πρώτου σιταριού, που συμβολικά προσφέρεται ζυμωμένο σε κουλούρι στον τζίτζικα (τζιτζιροκούλικο) ή τα πρώτα σταφύλια που ευλογούνται στο ναό και διανέμονται ως ευλογία στη γιορτή της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος (6 Αυγούστου), αλλά και οι αγερμοί για την πρόκληση βροχής (περπερούνα ή περπερίτσα), δείχνουν προς την κατεύθυνση αρχέγονων τελετουργιών του κατά Φύσιν ανθρώπου, που προσπαθεί μαγικά να επιδράσει πάνω στη φύση, και να επιβιώσει.

Την καλοχρονιά και τη γονιμότητα προσπαθούν βεβαίως να εξασφαλίσουν και οι κάτοικοι της Θράκης με το έθιμο των Καλόγερων, που προερχόμενο από την ανατολική Θράκη αναβιώνεται σήμερα, και ως φοκλοριστικό θέαμα, στα Θρακικά χωριά της ελληνικής Θράκης. Η μεταμφίεση και τα σύμβολα που κρατά ο καλόγερος, η διεκκυστίδα μεταξύ νέων και μεσόκοπων ανδρών με νίκη των πρώτων, η μίμηση οργώματος και σποράς, ο θάνατος και η ανάσταση του καλόγερου συνιστούν ένα δρώμενο του τύπου "θάνατος - ανάσταση" με σαφείς γονιμικούς συμβολισμούς και προφανείς ευετηρικούς σκοπούς. Παραλλαγή στο ίδιο θέμα αποτελεί και το έθιμο του Μπέη, που τελείται την καθαρή Δευτέρα, όπου πάλι παριστάνονται άρωση, σπορά, θάνατος και ανάσταση.

Όσο κι αν σήμερα το πανάρχαια αυτά δρώμενα έχουν μεταπέσει σε φοκλοριστικού τύπου αναπαραστάσεις, την παρακολούθησή τους συνοδεύει πάντοτε η ίδια ιερή ανατριχίλα των θεατών, που διαισθάνονται ότι έχουν να κάμουν με ζητήματα ευετηρίας και γονιμότητας, που αποτελούσαν κάποτε υποθέσεις ζωής και θανάτου για τους προγόνους τους την ιδιότυπη αυτή αίσθηση, χωρίς κανείς να την επιβάλει, την διαπιστώνει εύκολα ο ερευνητής που θα παρακολουθήσει αυτού του είδους τις παραστάσεις, με τρόπο μάλιστα που είναι ενδεικτικός και για τη λειτουργικότητα της παράδοσης στις μέρες μας.

Τα Αναστενάρια δεν απέχουν βεβαίως, και πολύ από τα δρώμενα που παραπάνω αναφέρθηκαν. Είναι όμως πολύ πιο εντυπωσιακά, αφού αγγίζουν τα όρια του θαύματος, κι έτσι πολύ νωρίς

οργανώθηκαν ως τουριστικό θέαμα, και βεβαίως συνδέθηκαν με το φοκλοριστικό κίνημα. Η καταγωγή του εθίμου είναι θρακική, και από θρακικές κοιτίδες προέρχεται και κει όπου σήμερα τελείται, εντός και εκτός Ελλάδος, μεταφερμένο και αναβιωμένο από θρακικούς πληθυσμούς: Λαγγαδάς Θεσσαλονίκης, Αγία Ελένη και Άγιος Ιωάννης Σερρών, Μαυρολεύκη Δράμας, Μελίκη Βέροιας, αλλά και στην Ανατολική Θράκη (τη σημερινή Ευρωπαϊκή Τουρκία) και την Ανατολική Ρουμελία (τη σημερινή νότια Βουλγαρία).

Στις τρεις μέρες τέλεσης του εθίμου (21-23 Μαΐου), τελούνται μυητικές τελετουργίες, πομπές και περιφορές, ζωοθυσίες, χοροί, κοινά δείπνα, αγιασμοί και, τέλος, η πυροβολασία και η ακαΐα των αναστενάρηδων. που παρατηρείται βεβαίως και σε παρόμοια δρώμενα άλλων λαών, σε διαφορετικές γωνιές του πλανήτη μας, σε μια χαρακτηριστική περίπτωση πολυγενεσίας. Οι ίδιοι οι αναστενάρηδες εκλαμβάνουν την πυροβολασία ως ένδειξη πίστης στους εορτάζοντες τότε αγίους Κωνσταντίνο και Ελένη, ενώ νεώτερες θεωρήσεις συνδέουν το έθιμο με την θεραπευτική αξία ή χρήση του χορού, με το φαινόμενο της θρησκευτικής καταληψίας, με δήθεν "ταχυδακτυλουργικές" κινήσεις των αναστενάρηδων κ.ο.κ. Όπως και να 'ναι, πρόκειται για μια πανάρχαιη μορφή θρακικής λατρείας, με σαφή προχριστιανική καταγωγή.

Το ίδιο μπορεί να παρατηρηθεί και για το, οπωσδήποτε, λιγότερο θεαματικό δρώμενο της μαμμής ή της μπάμπως, που τελείται την μέρα που εορτάζει η αγία Δομνίκη (8 Ιανουαρίου), και στο οποίο όμως οι τελεστές, όπως και στα αναστενάρια, εύχονται για την καλοχρονιά και πιστεύουν ότι συντελούν στην μαγική εξασφάλιση προσωπικής, οικογενειακής και κοινοτικής υγείας και ευτυχίας. Πρόκειται για μια γιορτή στην οποία πρωταγωνιστούν γυναίκες, και τιμούν τη μαμμή, με προσφορές, συμβολικό τοκετό, κάποτε και βάπτιση, γλέντι και άσεμνα τραγούδια ή πειράγματα, να να καταλήξουν στο κατάβρεγμα της μαμμής στη βρύση του χωριού, πράξη συμβολικού θανάτου, αλλά ταυτοχρόνως και αναβαπτισμού της στην αρχέγονη ζωογόνο θεότητα του νερού.

Φυσικά, ο φοκλορισμός έχει κι εδώ το μερίδιό του, καθώς σε πολλές περιοχές με Θρακιώτες πρόσφυγες το έθιμο μετονομάστηκε σε «γυναικοκρατία» και απέκτησε «γραφική» τελεστικότητα και «θεατρική» υπόσταση.

Κι αυτή η εξέλιξη σηματοδοτεί μια νέα φάση στη ζωή του εθίμου, πιο αστική και πιο κωμική, με τα αρχικά γονιμικά - τελετουργικά στοιχεία να έχουν υποχωρήσει μπροστά στην εύθυμη εκδοχή του αρχέγονου δρώμενου.

Στην περίπτωση αυτού του θρακικού δρώμενου ταιριάζει πιο επίκαιρη παρά ποτέ η διαπίστωση του Γερμανού λαογράφου Max Rumpf, ο οποίος ήδη το 1931 είχε μιλήσει για τη διαφορά ανάμεσα στη λαογραφία του παρελθόντος και τη λαογραφία του παρόντος, καθώς κάθε μια θεώρηση προσδίδει και άλλη προοπτική στον μελετητή του συγκεκριμένου δρώμενου οδηγώντας, ενδεχομένως, και προς μια περισσότερο φιλοσοφική θεώρηση του λαογραφικού υλικού.

Αξιοσημείωτα είναι πολλά από τα θρακικά έθιμα των χωριών της Ξάνθης κατά τον ετήσιο εορτολογικό κύκλο για το δωδεκάημερο έγινε ήδη λόγος παραπάνω. Ο κύκλος των γιορτών του Πάσχα πάλι, που ξεκινά από τις Αποκριές και φτάνει ως τη Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος, σημάδεύεται από αξιομνημόνευτες και λαογραφικά ενδιαφέρουσες εθιμικές μορφές: οι αποκριάτικες μεταμφιέσεις, που στον αστικό χώρο της Ξάνθης έχουν δώσει τη θέση τους στο πανελληνίως, πια, γνωστό καρναβάλι της, τα λαζαρικά τραγούδια και οι αντίστοιχοι παιδικόι αγερμοί κατά το Σάββατο του Λαζάρου, τα θρησκευτικά έθιμα της Μεγάλης Εβδομάδας, τα κόκκινα αυγά του Πάσχα που διατηρούνται και ως μαγικά - θεραπευτικά μέσα, ο επιτάφιος, το στόλισμα, η περιφορά και η ιδιαίτερη θρησκευτική αξία που αποδίδεται στα λουλούδια του, η φυσική και φυσιοκρατική λατρεία της Ανάληψης, το Σάββατο του Ρουσαλιού, κατά το οποίο

πιστεύουν ότι επιστρέφουν οι ψυχές των νεκρών στον Άδη, η Πεντηκοστή και ο νεκρολατρικός χαρακτήρας του εορτασμού κατά τη Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος.

Στη Θρακική λαϊκή λατρεία σπουδαίος ρόλος αποδίδεται στην Παναγία και τους αγίους οι γιορτές της Παναγίας (8 Σεπτεμβρίου: Γενέθλιο, 21 Νοεμβρίου: Εισόδια, 25 Μαρτίου - Ευαγγελισμός, 15 Αυγούστου: κοίμηση και 23 Αυγούστου: Εννιάμερα) έχουν σχεδόν πάντοτε πανηγυρικό χαρακτήρα και συχνά, ιδίως οι φθινοπωρινές και οι ανοιξιάτικες, συνδέονται με σταθμούς της γεωργικής παραγωγής, αποκτώντας έναν ευδιάκριτο γονιμικό χαρακτήρα.

Το ίδιο μπορεί να παρατηρηθεί και για την αγιολατρεία: ο Άγιος Αθανάσιος (18 Ιανουαρίου), ο Άγιος Τρύφωνας (11 Φεβρουαρίου), ο Άγιος Συμεών (3 Φεβρουαρίου), ο Άγιος Χαράλαμπος (10 Φεβρουαρίου), ο Άγιος Βλάσιος (11 Φεβρουαρίου), και ο Άγιος Γεώργιος (23 Απριλίου ή Δευτέρα του Πάσχα), γιορτάζονται με εθιμικές αργίες, η παράβαση των οποίων πιστεύεται ότι επιφέρει την θαυματουργική τιμωρία από τον άγιο, κουρμπάνια και πράξεις που παραπέμπουν στην ευδωση των γεωργικών και κτηνοτροφικών ενασχολήσεων των κατοίκων της περιοχής.

Η Αγία Μαρίνα (17 Ιουλίου) συνδέεται με την προστασία των σπαρτών από ζιζάνια και έντομα, ο Προφήτης Ηλίας (20 Ιουλίου) με τη βροχή και τους ανέμους, η Αγία παρασκευή (26 Ιουλίου) με τις απαρχές των σταφυλιών, ο Άγιος Δημήτριος (26 Οκτωβρίου) με τις συμφωνίες γεωργών και κτηνοτρόφων και ο άγιος Νικόλαος (6 Δεκεμβρίου) με τους ψαράδες και τους ναυτικούς των θρακικών παραλίων, τους οποίους και προστατεύει.

Ακόμη στη Θράκη, ιδιαίτερος δε στην περιοχή της Ξάνθης, τιμώνται η Αγία Μαύρα [3 Μαΐου), ο Άγιος Χριστόφορος (9 Μαΐου), το γενέσιο του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου (24 Ιουνίου), ο Άγιος Παντελεήμων (27 Ιουλίου), οι Ταξιάρχες (8 Νοεμβρίου), ο Άγιος Μηνάς (11 Νοεμβρίου), ο Άγιος Ανδρέας (30 Νοεμβρίου), η Αγία Βαρβάρα (4 Δεκεμβρίου), ο Άγιος Σπυρίδων (12 Δεκεμβρίου) και ο προστάτης των ζώων Άγιος Μόδεστος (18 Δεκεμβρίου).

Σε κάθε περίπτωση, τη λατρεία των αγίων αυτών προσδιορίζει η προστατευτική-ιαματική τους δράση και, κάποτε, οι παρετυμολογίες του ονόματος τους (π.χ. Άγιος Μηνάς ρ. μηνώ: φανερώνω, παραγγέλλω = άγιος που αποκαλύπτει τα χαμένα), όπως συμβαίνει γενικότερα με την παραδοσιακή αγιολατρεία του ελληνικού λαού.

Τέλος, η γνωστή σε όλη τη Θράκη λατρεία των αγιασμάτων, με τον ιαματικό -προστατευτικό χαρακτήρα της και, ιδίως παλαιότερα, η μεγάλη συχνότητα των ιερών αποδημιών (χατζηλίκι) προσδιορίζουν έντονα την παραδοσιακή θρησκευτική συμπεριφορά των κατοίκων, στην περιοχή της Ξάνθης. Οι μορφές, οι συνέχειες, στον άξονα της μεγάλης διάρκειας, αλλά και οι ασυνέχειες, οι μετασχηματισμοί και οι μετεξελίξεις, όπως παραπάνω σκιαγραφήθηκαν, καθιστούν την λαϊκή λατρεία της Θράκης, στις επιμέρους τοπικές παραλλαγές της, ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον κεφάλαιο της ελληνικής λαογραφίας, για το οποίο πολλά ως σήμερα έχουν γραφεί, αλλά και πολλά απομένουν να αποσαφηνιστούν και να ερευνηθούν.

ΓΙΟΡΤΕΣ – ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΘΡΑΚΗΣ

Στις 14 Μαΐου γιορτάζεται με μεγάλη λαμπρότητα η απελευθέρωση της Κομοτηνής. Με επίκεντρο την ημέρα αυτή ο Δήμος Κομοτηνής διοργανώνει πολυήμερες πολιτιστικές εκδηλώσεις με τον τίτλο "Ελευθέρια Θράκης".

ΟΧΥΡΟ ΝΥΜΦΑΙΑΣ

Στις αρχές Απριλίου γιορτάζεται η επέτειος της μάχης του οχυρού της Νυμφαίας, το οποίο βρίσκεται λίγα χιλιόμετρα μακριά από την πόλη, στα ελληνο-βουλγαρικά σύνορα. Το κοινό έχει την ευκαιρία να περιηγηθεί στους χώρους του οχυρού και να ζήσει νοερά τον ηρωικό αγώνα των μαχητών του 1940.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Από το 1992, το μήνα Μάιο και για τέσσερις ημέρες πραγματοποιείται στη βιομηχανική περιοχή η έκθεση "ΘΡΑΚΗ". Σε τεράστιους στεγασμένους και υπαίθριους χώρους εκτίθενται βιομηχανικά προϊόντα από βιομηχανίες όλης της Ελλάδας. Διοργανωτής είναι η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με τοπικούς φορείς.

ΓΥΝΑΙΚΟΚΡΑΤΙΑ

Στα χωριά Ξυλαγανή, Στρώμη, Προσκυνητές και Νέα Πέτρα, στις 8 Ιανουαρίου αναβιώνει το πανάρχαιο έθιμο της γιορτής της μαμής ή μπάμπως. Την ημέρα αυτή ο κοινωνικός ρόλος των γυναικών και των αντρών ανατρέπεται. Οι γυναίκες αναλαμβάνουν τις ανδρικές δουλειές και τη διοίκηση του χωριού και οι άνδρες μένουν στο σπίτι και ασχολούνται με τις οικιακές δουλειές. Όσοι άνδρες δεν συμμορφώνονται με το πνεύμα της γιορτής, τιμωρούνται με διάφορους τρόπους.

ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΣΑΠΩΝ

Στο Δήμο Σαπών, 30 χλμ. από την Κομοτηνή, διοργανώνονται

εορταστικές εκδηλώσεις καρναβαλιού οι οποίες ξεκινούν την Τσικνοπέμπτη και κορυφώνονται την Κυριακή της Αποκριάς με παρέλαση αρμάτων, μασκαράδων, χορευτικών συγκροτημάτων, σοκολατοπόλεμο, γαϊδουροδρομίες και άλλα.

ΠΑΝΗΓΥΡΗΣ ΜΟΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ ΒΑΘΥΡΡΥΑΚΑ

Η μονή βρίσκεται στο 15ο χλμ. Κομοτηνής - Ξάνθης. Υπάρχει εικόνα της Παναγίας, που εικονίζει τη Θεοτόκο να κρατά Το βρέφος. Σύμφωνα με την παράδοση, η εικόνα βρέθηκε μετά από όραμα που έβλεπε επί τρεις συνεχείς νύχτες ο οθωμανός ιδιοκτήτης της περιοχής. Μεταφέροντας την εικόνα στην Κομοτηνή, στην άμαξα είχε μαζί του και την κωφάλαλη και ανάπηρη εγγονή του η οποία θεραπεύτηκε εκ θαύματος. Το θαύμα αυτό ήταν η αιτία να γίνει χριστιανός και ο οθωμανός αγάς. Στις 22 (παραμονή) και 23 Αυγούστου συγκεντρώνονται χιλιάδες πιστών για να προσκυνήσουν τη θαυματουργή εικόνα.

ΠΑΝΗΓΥΡΗΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ

Έξω από το χωριό Ίμερος, 23 χλμ. από την Κομοτηνή, γίνεται ένα από τα μεγαλύτερα πανηγύρια της περιοχής. Στις 16 (παραμονή) και 17 Ιουλίου συρρέουν χιλιάδες πιστών για να προσκυνήσουν την εικόνα της Αγίας Μαρίας.

ΆΛΛΕΣ ΠΑΝΗΓΥΡΕΙΣ

- **6 Ιανουαρίου:** Πανηγυρικός εορτασμός των Θεοφανίων στα παραθαλάσσια χωριά Φανάρι και Μαρώνεια.
- **18 Ιανουαρίου:** Αγίου Αθανασίου, στον Αίγειρο και στο Κόσμιο
- **10 Φεβρουαρίου:** Αγίου Χαραλάμπους, στη Μαρώνεια.
- **23 Απριλίου:** Αγίου Γεωργίου, στην Πόρπη.
- **2 Μαΐου:** Αγίου Αθανασίου, στη Στρώμη και στο Κόσμιο.

- **5 Μαΐου:** Αγίας Ειρήνης, στους Ασκητές.
- **1 Ιουλίου:** Αγίων Αναργύρων, στο Σκάλωμα.
- **7 Ιουλίου:** Αγίας Κυριακής, στο Ροδίτη.
- **20 Ιουλίου:** Προφήτη Ηλία, στον Ίασμο, στα Παγούρια και στην Πάνδροσο.
- **26 Ιουλίου:** Αγίας Παρασκευής, στην Κομοτηνή, πολιούχος της πόλης.
- **6 Αυγούστου:** Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, στην Καρυδιά.
- **15 Αυγούστου:** Κοιμήσεως της Θεοτόκου, στη Νέα Πέτρα, στη Μαρώνεια και στο Φανάρι.
- **8 Νοεμβρίου:** Αγίου Νεκταρίου, στην Ξυλαγανή.
- Πανηγύρεις γίνονται επίσης στην Ξυλαγανή, στο εξωκλήσι της Αναλήψεως του Κυρίου, και στη Γρατινή, στο εξωκλήσι της Ζωοδόχου Πηγής.

ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ

Η πόλη έχει έντονη νυχτερινή ζωή με καταστήματα που μπορούν να ικανοποιήσουν όλα τα γούστα.

Στα ταβερνάκια και τα εστιατόρια της πόλης αλλά και των γύρω χωριών φιλόξενοι άνθρωποι θα σας προσφέρουν γνώριμες αλλά και τοπικές λιχουδιές..

Όσοι λατρεύετε τον κινηματογράφο θα βρείτε ένα νέο πολυχώρο στη περιοχή της Εκτενεπόλ ο οποίος περιλαμβάνει εστιατόρια, αίθουσα bowling, παιδότοπο καθώς και μικρή αγορά.

Στο θερινό θέατρο της πόλης πραγματοποιούνται κατά περιόδους θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες.

Το χειμώνα το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Κομοτηνής φιλοξενεί πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Πλήρη οδηγό θα βρείτε στην ιστοσελίδα www.kom.gr

ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Ο κύριος τηλεοπτικός σταθμός που εδρεύει στην Κομοτηνή είναι το R Channel αν και άλλοι σταθμοί εκπέμπουν από αυτήν (ΔΕΛΤΑ από Αλεξανδρούπολη και [ET3](#) από Θεσσαλονίκη).

ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Διατίθενται πολλοί σταθμοί. Κάποιοι προέρχονται από γειτονικές πόλεις ενώ κάποιοι από Αθήνα. Οι πιο σημαντικοί σταθμοί που εκπέμπουν απ'την πόλη είναι:

- ΕΡΑ Κομοτηνής (Δίκτυο ΕΡΑ, Ευρύτερη γεωγραφική κάλυψη στη Βόρεια Ελλάδα)
- Δίαυλος Ροδόπης
- Hit FM
- Ράδιο Χρόνος
- Ράδιο Παρατηρητής
- Ράδιο Κομοτηνή

ΤΥΠΟΣ - ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

- Χρόνος
- Η Πατρίδα
- Παρατηρητής της Θράκης: Πολύγλωσση
- Το Ελεύθερο Βήμα
- Θρακική Αγορά
- Η Φωνή της Ροδόπης
- Αντιφωνητής
- Θρακική Γη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

- [xronos.gr](#)
- [inkomotini.gr](#)
- [paratiritis-news.gr](#)
- [komotinipress.gr](#)
- [fonirodopis.gr](#)
- [ethraki.com](#)
- [komotini24.gr](#)

ΑΓΟΡΑ

Διαθέτει ικανοποιητική για το μέγεθός της αγορά, με αρκετά καταστήματα τοπικών επιχειρήσεων, αλλά και μεγάλων αλυσίδων.

Στην αρχή της οδού «Ερμού» θα συναντήσετε μια αυτοτελή αγορά όπου μπορείτε να προμηθευτείτε από γλυκά, και μπαχάρια της Ανατολής, μέχρι και να απολαύσετε ένα παραδοσιακό κούρεμα ή και ξύρισμα από κάποιο μπαρμπέρη αν είστε πιο τολμηροί.

ΠΗΓΕΣ :

1. www.inkomotini.gr
2. Όψεις του παραδοσιακού πολιτισμού της Θράκης Μ. Βαρβούνης
3. Η Κομοτηνή του παρελθόντος Φωτογραφικό οδοιπορικό (1920 έως σήμερα)
Σάββας Κουτλογεωργίου

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ

Από τα αεροδρόμια Καβάλας & Αλεξ/πολης

Πληροφορίες O.A (www.olympicair.com):

Αθήνα, τηλ. 8018010101,2103550500

Αεροδρόμιο Χρυσούπολης (Καβάλα) 2591053279

Αερολιμένας Δημόκριτος (Αλεξανδρούπολη Έβρου),
25510 45198

Πληροφορίες AEGEAN (www.aegeanair.com):

Αθήνα, τηλ. 2106261000

ΟΔΙΚΩΣ

Από Αθήνα προς Κομοτηνή (790 χλμ.) και από
Θεσσαλονίκη (270 χλμ.). Εκτελούνται τακτικά
δρομολόγια με λεωφορεία του ΚΤΕΛ (ktelrodopis.gr).

Τοπικά δρομολόγια: Από Κομοτηνή εκτελούνται τακτικά
δρομολόγια προς Ξάνθη, και Αλεξανδρούπολη.

ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΚΤΕΛ Αθήνα, τηλ. 2105132084

ΚΤΕΛ Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310526526

ΚΤΕΛ Κομοτηνής, τηλ. 2531027309

ΚΤΕΛ – Γραφείο κίνησης 25310 26111

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΣ

Από Αθήνα προς Κομοτηνή (790 χλμ.) και από Θεσσαλονίκη (270
χλμ.). Εκτελούνται τακτικά δρομολόγια με λεωφορεία του ΚΤΕΛ
(ktelrodopis.gr).

Τοπικά δρομολόγια: Από Κομοτηνή εκτελούνται τακτικά δρομολόγια
προς Ξάνθη, και Αλεξανδρούπολη.

ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΚΤΕΛ Αθήνα, τηλ. 2105132084

ΚΤΕΛ Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310526526

ΚΤΕΛ Κομοτηνής, τηλ. 2531027309

ΚΤΕΛ – Γραφείο κίνησης 25310 26111

ΔΕΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ

ΤΑΞΙ

Στην Κομοτηνή υπάρχουν πέντε (5) Χώροι Στάθμευσης ΤΑΞΙ

- Τέσσερις επί της οδού Ορφέως

- Έναν έναντι του ΚΤΕΛ.

ΤΗΛΕΦΩΝΟ

Ραδιοταξί, 25310-37777, 25310-33223, 25310-33323

ΛΙΜΑΝΙΑ - ΜΑΡΙΝΕΣ

Πόρτο Λάγος: (Λιμεναρχείο Λάγους), 25410 96757

Λιμενικός Σταθμός Μαρώνας : 25310 73804

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
Δήμος Κομοτηνής	25313 – 52416
Νομαρχία Ροδόπης	25310 – 50105
ΟΤΕ	25310 - 22599 και 121 (ΒΛΑΒΕΣ)
ΔΕΗ	25310 - 60200 και 1050 (ΒΛΑΒΕΣ)
ΔΕΥΑΚ	25310 – 25555
Νοσοκομείο Κομοτηνής	25313 - 51100 , 51333.
Πυροσβεστική	199, 22199
Τμήμα Ασφαλείας Κομοτηνής	25310 – 83224
Τμήμα Τροχαίας Κομοτηνής	25310 – 83215
Αστυνομικό τμήμα Κομοτηνής	25310 – 83201
Αστυνομικό τμήμα περιφέρειας	25310 – 83273
ΕΛΤΑ - ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ	25310 - 22344
Ράδιο Ταξί	25310 – 37777
Σταθμός ΟΣΕ	25310 – 22650
ΚΤΕΛ	25310 – 22912
ΙΚΑ	25310 – 29246
ΟΑΕΔ	25310 – 22717
ΠΙΚΠΑ	25310 – 22705
ΕΟΤ	25310 – 70995
EXPRESS SERVICE	154
ΕΛΠΑ	104
ΚΤΕΟ	25310 - 23455
ΔΟΥ	25310 - 22803
ΝΕΛΕ	25310 - 22726
Κέντρο Άμεσης Βοήθειας	166
Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας	25310 - 23990
Πνευματικό Κέντρο	25310 - 32949
Εθνικό Κολυμβητήριο	25310 - 23947

ΣΧΟΛΕΙΑ

ΣΧΟΛΕΙΟ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ ΟΤ 5	2531036721
Α' ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	ΖΑΡΕΙΦΗ 1	2531023175
Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙΟΥ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ	2531027135
Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	ΜΑΡΚΟΥ ΜΠΟΤΣΑΡΗ 17	2531028281
Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ ΟΤ 5	2531031538
Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	ΟΛΥΜΠΟΥ 1	2531031190
ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΜΟΡΜΟΛΗΣ	Λ. ΟΡΦΑΝΟΥΔΑΚΗ 10	2531021188
ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΛΙΛΙΠΟΥΠΟΛΗ	1 ^ο ΧΛΜ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ - ΚΟΣΜΙΟΥ	2531021753
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΗΦΑΙΣΤΟΥ	Ν.ΠΛΑΣΤΗΡΑ ΤΕΡΜΑ	2531030479
1 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΝΙΚΑΙΑΣ 5	2531028948
2 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΘΕΜΙΔΟΣ 4	2531031304
3 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΣΚΕΠΑΣΤΟΥ 24	2531027066
4 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Χ. ΒΑΜΒΑΚΑ 30	2531022000
5 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Γ. ΡΙΤΣΟΥ	2531023874
6 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ 7	2531027491
7 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Γ. ΜΑΡΑΣΛΗ	2531021646
8 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΟΛΥΜΠΟΥ	2531021629
9 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΟΥ 39	2531027262
10 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΑΓ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ 10	2531021627
11 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ 7	2531027491
12 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ	2531021767
13 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Μ.Μ. ΑΝΘΙΜΟΥ 1Α	2531031369
15 ^ο ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΣΚΕΠΑΣΤΟΥ 24	2531020552
1 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΣΟΦΟΥΛΗ 2	2531022020
2 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΘΕΜΙΔΟΣ 4	2531022148
3 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΣΚΕΠΑΣΤΟΥ 24	2531022146
4 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Χ. ΒΑΜΒΑΚΑ 30	2531023036
5 ^ο ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Γ. ΡΙΤΣΟΥ	2531022365
6 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ 7	2531022712
7 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Γ. ΜΑΡΑΣΛΗ	2531022688
8 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ 7	2531028733
9 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Ι. ΚΑΡΒΕΛΑ Τέρμα	2531026764
10 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	14 ^η ΜΑΙΟΥ	2531021618
11 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ	2531023162
13 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Φ. ΕΤΑΙΡ7 -Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 6	2531035011
1 ^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΣΤ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ 93	2531026842 2531022443
2 ^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ	Γ. ΡΙΤΣΟΥ	2531023263
3 ^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΤΕΡΜΑ 14 ^η ΜΑΙΟΥ	2531022600
4 ^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΤΕΡΜΑ ΟΛΥΜΠΟΥ	2531021992
5 ^ο ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΧΑΤΖΗΚΩΝΣΤΑΝΤΗ ΖΩΙΔΗ	2531031973
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΝΕΟ ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙ	2531051261
1 ^ο ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ	Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ -Μ. ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ	2531022527 2531022010
2 ^ο ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ	ΓΡΑΤΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ	2531022748 2531029500
3 ^ο ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ	ΦΙΛΙΠΠΟΥ 33	2531037586 2531037587
1 ^ο ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ	ΤΕΡΜΑ ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΟΥ	2531027160 2531027159
2 ^ο ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ	Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ -Μ. ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ	2531081706 2531027158
ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ	ΤΕΡΜΑ ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΟΥ	2531084160
ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΣΤ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ 93	2531028844
ΜΟΥΣΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ - ΛΥΚΕΙΟ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΕΛΛΗ 6	2531082067

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ		
ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ	Ιωαννίνων 64	25310 - 27649
ΚΟΡΥΦΗ	Φρουρίου & Φιλλίπου Ν. Ζωίδη 31	25310 - 33380 25310 - 83900
ΛΑΛΟΥΣΗΣ ΠΑΝ.	Δημοκρίτου 8	25310 - 24688
ΟΡΟΣΗΜΟ	Πολυφήμου 1	25310 - 24049
ΜΕΛΛΟΝ	Δημοκρίτου 5	25310 - 37677
ΠΟΛΥΔΥΝΑΜΟ	Παιωνίου 8 Γ. Κονδύλη & Φειδίου	25310 - 35151 25310 - 28877
ΣΑΡΡΗ ΣΕΒΑΣΤΗ	Βενιζέλου & Σεφέρη 1	25310 - 37614
ΠΡΙΣΜΑ	Δ. Τσετινέ 1	25310 - 26819

ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ		
ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΑΧΟΝ	Αγ. Γεωργίου 4	25310 - 83400
ΓΙΟΧΤΣΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	Χ. Βαμβακά 1	25310 - 73781
ΔΟΛΙΑΝΙΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	Ορφέω 39	25310 - 29433
ΕΠΙΛΟΓΗ	Χαρ. Τρικούπη 82	25310 - 71471
ΕΥΡΩΓΝΩΣΗ	Ηροδότου 3	25310 - 82838
ΕΥΡΩΟΡΙΖΩΝ	Καραμπάση 1	25310 - 32420
RAINBOW	Σωκράτου 23	25310 - 20408
ΖΑΦΕΙΡΙΔΟΥ ΕΥΔΟΚΙΑ	Βύρωνος 14	25310 - 31716
ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ- ΠΑΤΣΑΒΟΥΔΗ	Μ.Μ. Κωνσταντίνου 11	25310 - 82000
ISON	Παρασίου 4 ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ ΟΤ6 ΚΤ1 Μ.Μ. Ανθιμου 14	25310 - 26635 25310 - 23327 25310 - 27658
ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΚΜΑΚΙΔΟΥ ΤΙΝΑ	Λ. Ηρώων 2	25310 - 73535
ΚΟΣΜΙΔΟΥ ΑΛΙΚΗ ΜΑΡΚΙΔΗ	Γ. Νικολάου 30 Ζυμβρακάκη 30	25310 - 26555 25310 - 37670

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ - ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ

ΣΟΑ - ΣΟΜΥ

Στην Φρουρά Ν. Ροδόπης και εντός της πόλεως της Κομοτηνής υπάρχουν:

- α. Μία πολυκατοικία ΣΟΑ Β΄ επί της οδού «Αγχιάλου 15», με **24** διαμερίσματα και Δύο Ξενώνες.
- β. Μία πολυκατοικία ΣΟΑ Γ΄ επί της οδού «Π. Τσαλδάρη και Ακροπόλεως» (έναντι σιδηροδρομικού σταθμού Κομοτηνής), με **16** διαμερίσματα.
- γ. Μία πολυκατοικία ΣΟΜΥ Α΄ επί της οδού «Χαριλάου Τρικούπη 30», με **10** διαμερίσματα.
- δ. Μία πολυκατοικία ΣΟΜΥ Β΄ επί της οδού «Αγ. Βαρβάρας 8α», με **9** διαμερίσματα.
- ε. Μία πολυκατοικία ΣΟΕΠΟΠ – ΣΟΑ Ε΄ επί της οδού «Αγ. Βαρβάρας 8», με **13** διαμερίσματα.
- στ. Μία πολυκατοικία ΣΟΑ Δ΄ επί της οδού «Αγ. Βαρβάρας 8» με **8** διαμερίσματα.

ΞΕΝΩΝΕΣ

Στην πολυκατοικία των ΣΟΑ Β΄ επί της οδού «Αγχιάλου 15», υπάρχουν 2 διαμερίσματα ξενώνες με δύο κλίνες έκαστο, με Α/Σ, μικρό ψυγείο και τηλεόραση.

Και στους 2 ξενώνες υπάρχει δυνατότητα φιλοξενίας +2 ατόμων σε ράντζο και καναπέ.

Τηλέφωνο κρατήσεων: 25310 54415

ΛΑΦΚ

Στην πόλη της Κομοτηνής λειτουργεί Λέσχη Αξιωματικών Φρουράς Κομοτηνής, με δυνατότητα εξυπηρέτησης μέχρι 200 άτομα περίπου. Είναι εύκολα προσβάσιμη, έχει χώρο στάθμευσης, με αρκετές παρεχόμενες διευκολύνσεις, όπως εστιατόριο, κυλικείο, βιβλιοθήκη, αίθουσα συγκεντρώσεων, αίθουσα εκδηλώσεων.

Τηλ.: 25310-22355, 25310-22366

ΚΑΑΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΩΝ

Στην Φρουρά λειτουργεί ΚΑΑΥ υπό την ονομασία ΚΑΑΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΩΝ, στην ευρύτερη περιοχή της Μαρώνας, Υπάρχουν 51 οικήματα τα οποία μπορούν να εξυπηρετήσουν 200 άτομα περίπου. Τα οικήματα περιλαμβάνουν: σαλόνι, κουζίνα, λουτρό, 2 υπνοδωμάτια με 1 διπλό και 2 μονά κρεβάτια, ψυγείο, τραπεζαρία, τραπέζι και καρέκλες κήπου για το μπαλκόνι. Για τις ανάγκες σίτισης και ψυχαγωγίας των παραθεριστών, λειτουργούν εστιατόριο, ταβέρνα, αίθουσα συγκεντρώσεων, TV, κυλικείο παραλίας, ξαπλώστρες, ομπρέλες, κλπ.

Η ακτή είναι εύκολα προσβάσιμη, η θάλασσα καθαρή, με μία μικρή αβαθή ζώνη, κατάλληλη για παιδική κολύμβηση με ασφάλεια, ενώ μακρύτερα βαθαίνει βαθμιαία.

Τηλ.: 25330 61069

ΚΕΜΣ

Στην πόλη λειτουργεί ΚΕΜΣ, επί της οδού «Αγχιάλου 13» (Δίπλα στα ΣΟΑ), το οποίο εξυπηρετεί τις ανάγκες των οικογενειών των στελεχών. Περιλαμβάνει τμήματα ένδυσης στρατιωτικών και πολιτικών ενδυμάτων, τροφίμων, ποτών, χαρτικών. Ωράριο λειτ.:

Τρίτη έως Παρασκευή: 08:30-14:00,

απόγευμα Τετάρτη και Παρασκευή: 17:30-20:30,

Σάββατο: 08:00-14:30.

Κυριακή και Δευτέρα: κλειστά.

ΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

Από 16 Φεβρουαρίου 2007, λειτουργεί ο Νηπιακός Σταθμός Φρουράς Κομοτηνής. Έχει τη δυνατότητα εξυπηρέτησης 29 νηπίων ηλικίας 2,5 έως 5 ετών.

Στεγάζεται στην οδό Χαρ. Τρικούπη 30β – Δίπλα από Στρατηγείο XXI ΤΘΤ.

(τηλ. 25310-54400)

Ωράριο Λειτουργίας: Τις καθημερινές 15' πριν την έναρξη του προγράμματος ωρών υπηρεσίας και εκπαίδευσης και 30' μετά τη λήξη του. Ο ΒΝΣ Κομοτηνής παραμένει κλειστός τις επίσημες αργίες του κράτους και όλο το μήνα Αύγουστο.

Υπεύθυνοι: Ο/Η εκάστοτε υπεύθυνος Δντής/Δντρια και λοιπό βοηθητικό προσωπικό.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

ΣΥΜΒΕΒΛΗΜΕΝΟΙ ΙΑΤΡΟΙ ΜΕ ΤΟ ΥΕΘΑ (Ν. ΡΟΔΟΠΗΣ)

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛ.
ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ	ΖΟΥΜΑΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ	Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 72	25310 - 22982
	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΠΛ. ΕΙΡΗΝΗΣ 34	25310 - 72900
	ΑΡΓΥΡΙΑΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΗΡΟΔΟΤΟΥ 17	25310 - 28900
	ΚΑΜΑΤΣΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΣΥΝ. ΚΡΗΤΩΝ 5	25310 - 37584
	ΤΣΟΥΛΙΑΓΚΑ ΣΟΦΙΑ	ΟΡΦΕΩΣ 3	25310 - 30915
	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΣΑΒΒΑΣ	Ν. ΖΩΙΔΗ 18 & ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ	25310 - 84287
ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ	ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ ΔΡΙΑΓΚΑ ΚΕΡΑΣΟΥΛΑ	ΜΠΑΚΑΛΜΠΑΣΗ 17-21	25310 - 24176
	ΓΚΙΚΑ ΣΟΥΛΤΑΝΑ	Β. ΓΕΩΡΓΙΟΥ 4	25310 - 21969
	ΚΑΡΑΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	Ν. ΖΩΙΔΗ 35	25310 - 24505
	ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ 3	25310 - 24505
	ΝΙΚΟΛΑΙΔΟΥ ΑΛΙΚΗ	ΛΕΥΚΙΠΟΥ 7	25310 - 34857
	ΛΙΤΣΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ	ΠΑΠΑΔΗΜΑ 22-28	25310 - 23666
	ΦΑΚΙΡΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΠΑΡΑΣΙΟΥ 4	
	ΚΟΥΝΑΒΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	ΑΜΠΕΛΩΝ 2	25310 - 84488
ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΟΣ	ΧΑΡΙΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΜΠΑΚΑΛΜΠΑΣΗ 17-21	25310 - 37997
	ΚΑΜΕΝΙΔΗ ΣΑΒΒΑ	ΖΥΜΒΡΑΚΑΚΗ 2	25310 - 83940
	ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ ΚΟΣΜΑΣ	Μ.Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ 3Α	25310 - 73675
Ω.Ρ.Λ.	ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΑΙΝΟΥ 3	25310 - 23690
	ΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ ΠΕΤΡΟΣ	ΑΜΠΕΛΩΝ 2	25310 - 84388
ΓΑΣΤΡ/ΛΟΓΟΣ	ΛΕΟΝΤΙΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	ΣΥΝΤ. ΚΡΗΤΩΝ 5-9	25310 - 30190
ΟΥΡΟΛΟΓΟΣ	ΑΙΔΟΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	ΜΠΑΚΑΛΜΠΑΣΗ 17-21	25310 - 84441
ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΟΣ	ΚΟΤΣΑ ΚΑΛΛΙΟΠΗ	ΑΠ. ΣΟΥΖΟΥ 9	25310 - 21400
ΠΥΡΗΝΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ	ΧΑΡΤΟΜΑΤΣΙΔΟΥ ΤΑΤΙΑΝΑ	ΕΡΜΟΥ 45	25310 - 31087
	ΦΡΑΓΓΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΘΡΑΚΗΣ Α.Ε.	ΑΔΡΑΜΥΤΙΟΥ 1 & ΣΚΕΠΑΣΤΟΥ	25310 - 84410
	ΡΕΚΑΡΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	ΑΓ.ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ 14	25310 - 22323

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛ.
ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΟΣ ΑΞΟΝΙΚΟΣ ΤΟΜΟΓΡΑΦΟΣ	ΙΑΤΡΙΚΟ ΔΙΑΓ. ΚΕΝΤΡΟ ΘΡΑΚΗΣ	ΖΥΜΒΡΑΚΑΚΗ ΔΙΟΣ 2	25310 - 33303
	ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΞΕΝΟΦΩΝ	ΠΟΛΥΦΗΜΟΥ 8	25310 - 29609
ΧΕΙΡ. ΟΥΡ/ΓΟΣ	ΑΙΔΟΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	ΜΠΑΚΑΛΜΠΑΣΗ 17-21	25310 - 84441 25310 - 84170
ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ	ΜΑΝΟΥΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΛΕΩΦ. ΗΡΩΩΝ 7	25310 - 32020
	ΤΣΑΒΕΛΛΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΑΠ. ΣΟΥΖΟΥ 16	25310 - 30301
ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ	ΑΡΑΜΠΑΤΖΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	ΜΠΑΚΑΛΜΠΑΣΗ 17-21	25310 - 24176
	ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Σ.ΒΕΜΠΟΥ 13	25310 - 30333
	ΔΑΛΑΚΟΥΡΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Β. ΓΕΩΡΓΙΟΥ 6	25310 - 21167
	ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ	ΦΡΟΥΡΙΟΥ 15	25310 - 34234
	ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 24	25310 - 23301
	ΠΡΑΠΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ 3Α	25310 - 72600
	ΣΑΒΒΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ	Κ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 2	25310 - 72630
	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ	ΠΑΡΑΣΙΟΥ 4	25310 - 82092
ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ	ΣΠΗΛΙΩΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ 1Α	25310 - 22834
	ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ	ΗΡΟΔΟΤΟΥ 7	25310 - 25211
	ΛΟΥΡΜΠΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΟΡΦΕΩΣ 9Β	25310 - 36922
	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΗΛΙΑΣ	ΗΡΟΔΟΤΟΥ 17	25310 - 30400
	ΣΑΜΑΡΤΖΗ ΜΑΡΙΑ	ΠΑΠΑΔΗΜΑ 22	
	ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΗΛΙΑΣ	ΑΙΝΟΥ 3	25310 - 81333
ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΣ	ΓΕΩΡΓΑΡΟΥΔΗ ΚΩΝ/ΝΟ	ΠΛ. ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ 39	25310 - 82733
	ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗΣ ΚΑΡΥΟΦΥΛΛΗΣ	ΗΡΟΔΟΤΟΥ 14	25310 - 26556
	ΒΑΣΙΛΑΚΑΚΗ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ	ΟΡΦΕΩΣ 9Α	25310 - 32344
	ΓΚΟΥΔΛΗ ΤΡΙΑΔΑ	ΦΡΟΥΡΙΟΥ 15	25310 - 71717
	ΚΩΣΤΑΚΗ- ΜΑΝΙΑΤΟΥ ΜΑΡΙΑ	ΗΡΟΔΟΤΟΥ 7	25310 - 25211
	ΜΑΡΙΝΙΔΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΟΡΦΕΩΣ 1	25310 - 37744
	ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ	Κ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ. 2	25310 - 37177
	ΧΑΡΤΟΜΑΤΣΙΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	ΕΡΜΟΥ 45	25310 - 31087
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ	ΚΑΡΑΠΟΥΛΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	ΣΟΦ. ΚΟΜΝΗΝΟΥ 2	25310 - 84309
	ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ ΦΩΤΙΟΣ	Β. ΓΕΩΡΓΙΟΥ 4	
	ΜΑΝΘΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΑΠ.ΣΟΥΖΟΥ 9	25310 - 30245
	ΜΑΣΜΑΝΙΔΗΣ ΠΑΥΛΟΣ	Μ.Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ 2	25310 - 35045
	ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΛΟΥΚΑΣ	ΠΛ. ΕΙΡΗΝΗΣ 17Β	25310 - 22906
	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ	ΗΡΟΔΟΤΟΥ 7	25310 - 29835
	ΤΟΣΤ- ΙΩΑΝΝΑΚΗ ΚΑΤΡΙΝ	ΒΑΣ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ 4	25310 - 33457
	ΤΣΙΛΙΜΙΔΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΙΝΑ	ΜΠΑΚΑΛΜΠΑΣΗ 1	25310 - 29545
ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ	ΠΑΝΤΣΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ 3Α	
	ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ	Σ. ΚΟΜΝΗΝΟΥ 2	25310 - 23058
	ΜΩΡΡΕΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΑΠ. ΣΟΥΖΟΥ 8	25310 - 27277
ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΣ	ΣΑΒΒΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΗΡΟΔΟΤΟΥ 7	25310 - 32211
	ΚΙΖΛΑΡΗΣ ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ	ΠΛ. ΕΙΡΗΝΗΣ 34	25310 - 30219
	ΑΧΤΣΕΛΙΔΟΥ ΞΑΝΘΟΥΛΑ	ΟΡΦΕΩΣ 30	25310 - 70333
	ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΛ.	Β. ΓΕΩΡΓΙΟΥ 16	25310 - 24857
	ΣΑΚΑΛΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ	ΠΛ. ΕΙΡΗΝΗΣ 34	25310 - 25325
	ΓΚΑΝΤΗ ΣΟΦΙΑ	ΟΡΦΑΝΟΥΔΑΚΗ 2	25310 - 72372

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

Η πόλη έχει αρκετά φαρμακεία. Σε όλα τα φαρμακεία υπάρχουν πίνακες για τις διανυκτερεύσεις και τις διημερεύσεις που κάνουν και **ΟΛΑ** είναι συμβεβλημένα με το ΥΕΘΑ.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛ.
Γκουβέντα Θεοδώρα	Αγ. Γεωργίου 9	25310 - 26933
Γκαντής Γεώργιος	Σοφ. Κομνηνού	25310 - 20222
Επιτρόπου Γεωργία	Παρασίου 1	25310 - 24050
Ευτυχιάκος Δημήτριος	Δ. Μπλέτσα 23	25310 - 26679
Ζησιμοπούλου Έφη	Βασ. Παύλου	25310 - 37347
Θωμά Αρτεμης	Σισμάνογλου 52	25310 - 27189
Ιγγλεζοπούλου Θεοδώρα	Λεωφ. Ηρώων 5	25310 - 28932
Ιωαννίδου Μαίρη	Βενιζέλου 24	25310 - 25536
Καλούδη Κωνσταντίνα	Ορφέως 28	25310 - 24640
Καρράς Κωνσταντίνος	Μακεδονίας	25310 - 35556
Καταροπούλου Σουζάνα	Μ. Μπότσαρη 23	25310 - 36048
Κοντός Γεώργιος	Σισμάνογλου 52	25310 - 27189
Κουτσογιάννης Γεώργιος	Απ. Σούζου	25310 - 29572
Κραϊόγλου Ιωάννης	Θησέως 2	25310 - 26966
Μαυρίδης Πολύβιος	Συνταγ. Κρητών 19	25310 - 26200
Μπανιώτου Αναστασία	Ιωαννίνων 50	25310 - 24707
Μωΐδου Σύρμο	Φιλ. Εταιρίας 7	25310 - 23444
Ξενοδοχίδης Παύλος	Ηροδότου 7	25310 - 23444
Παπαδοπούλου Ελένη	Μπακάλμπαση 13	25310 - 27020
Παπαναστασίου Ευγενία	Ανδρούτσου 41	25310 - 29717
Παναγιωτίδης Αλέξανδρος	Πλ. Ειρήνης 62	25310 - 29426
Πασχαλίδου Φανή	Πλ. Ειρήνης 32	25310 - 22130
Ρωσίδης Δημήτριος	Βενιζέλου	25310 - 21515
Σταμπούλιδης Στυλιανός	Κιλκίς 17	25310 - 22797
Τσιρλιάγου Άσπα	Βασ. Γεωργίου 6	25310 - 20004
Φραντζίδου Μαρίνα	Βασ. Γεωργίου	25310 - 22785
Χαλιγιάννης Ιωάννης	Πλ. Βασ. Κωνσταντίνου 12	25310 - 23758
Χαλιγιάννης Ιωάννης	Πλ. Ειρήνης	25310 - 23758

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

Ξενοδοχείο **ACHILLIO** (στην είσοδο της πόλης από Ξάνθη)

4ο χλμ. Κομοτηνής – Ξάνθης, www.achilion.gr

Τηλ: 25310 22323, 83880, Fax: 25310 83882 Κατ Α Δωμ 38 Κλίνες 68

Ξενοδοχείο **ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΧΡΗΣΤΟΥ & ΕΥΗΣ**

3ο χλμ Κομοτηνής – Αλεξ/πολης, www.chris-eve.com

Τηλ: 25310 33560 -3, Fax: 25310 26979 Κατ Β Δωμ 81 Κλίνες 153

Ξενοδοχείο **ΚΥΡΙΔΗΣ** (κοντά στο κέντρο)

Λ. Σοφού 6, ΤΚ 69100 Κομοτηνή, www.hotelkiridis.gr

Τηλ: 25310 73250 -2, Fax: 25310 73253 Κατ Β Δωμ 23 Κλίνες 49

Ξενοδοχείο **ΟΡΦΕΑΣ** (κέντρο)

Παρασίου 1, ΤΚ 69100 Κομοτηνή, www.hotelorfeas.gr

Τηλ: 25310 37180 -5, Fax: 25310 28271 Κατ Β Δωμ 79 Κλίνες 150

Ξενοδοχείο **ΡΟΔΟΠΗ** (στην είσοδο από Ξάνθη)

Εθν. Μακαρίου 3, ΤΚ 69100 Κομοτηνή, www.rodopihotel.gr

Τηλ: 25310 35988, Fax: 25310 35991 Κατ Β Δωμ 18 Κλίνες 34

Ξενοδοχείο **ΑΝΑΤΟΛΙΑ** (κοντά στο κέντρο)

Αγγιάλου 56, 69100 Κομοτηνή, anatoliahotels.gr

Τηλ: 25310 36242 -7, Fax: 25310 23170 Κατ Γ Δωμ 56 Κλίνες 100

Παραδοσιακό Κατάλυμα **ΑΣΤΟΡΙΑ** (κέντρο)

Πλ. Ειρήνης 28, ΤΚ 69100 Κομοτηνή, www.astoriakomotini.gr

Τηλ: 25310 35054 -5, Fax: 25310 22707 Κατ Γ Δωμ 14 Κλίνες 24

Ξενοδοχείο **ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ** (κέντρο)

Πλ. Βιζυηνού 8, ΤΚ 69100 Κομοτηνή, www.hoteldemocritus.gr

Τηλ: 25310 22044, Fax: 25310 23396 Κατ Γ Δωμ 52 Κλίνες 86

Ξενοδοχείο **ΟΛΥΜΠΟΣ** (κέντρο)

Ορφέως 37, ΤΚ 69100 Κομοτηνή, www.hotel-olympos.gr

Τηλ: 25310 37690 -2, Fax: 25310 37693 Κατ Γ Δωμ 30 Κλίνες 50

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΦΑΝΑΡΙΟΥ

Ξενοδοχείο **ΒΟΣΠΟΡΟΣ**

ΤΚ 67063 Φανάρι Κομοτηνής, www.vosporoshotel.gr

Τηλ: 25350 31216, fax: 31212 Κατ Γ Δωμ 20 Κλίνες 38

Ξενοδοχείο **ΦΑΝΑΡΙ**

ΤΚ 67063 Φανάρι Κομοτηνής, www.fanari-hotel.gr

Τηλ: 25350 31300, fax: 31388 Κατ Β Δωμ 32 Κλίνες 60

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ

Ξενοδοχείο Ρωξάνη Country House Hotel

TK 69400 Μαρώνεια Κομοτηνής, www.roxani.com

Τηλ: 25330 21501, fax: 25330 21500 Κατ Β Δωμ 26 Κλίνες 60

Ξενοδοχείο ΑΚΤΗ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΑΡΩΝ

Πλατανίτης, TK 69400 Μαρώνεια Κομοτηνής, www.kingmaronbeachhotel.gr

Τηλ: 25330 61345-8, fax: 61347 Κατ Β Δωμ 50 Κλίνες 99

Ξενοδοχείο ΔΙΩΝΗ

Πλατανίτης, TK 69400 Μαρώνεια Κομοτηνής, www.hoteldioni.gr

Τηλ: 25330 61101-2, fax: 61103 Δωμ 18 Κλίνες 60

Ξενοδοχείο ΙΣΜΑΡΟΣ HOTEL

Πλατανίτης Μαρώνειας, www.ismaroshotel.com

Τηλ: 25330 61200-1 fax: 25330 61207

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	Λεωφ. Ηρώων 9 Βασ. Γεωργίου 4	25310 – 37153 25310 – 23927 25310 - 84610
ΕΘΝΙΚΗ	Ορφέως και Θησέως	25310 – 54907
ΕΛΛΑΔΟΣ	Αγίου Γεωργίου 1	25310 – 34045
EFG EUROBANK	Βασ. Γεωργίου 19	25310 - 28830

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΑΞΙΔΙΩΝ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΒΕΡΟΗ TOURS	Κομνηνού Σοφοκλή 13	25310 - 37400
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΤΕΛ	Γ. Μαμέλη 1	25310 - 22912
ΟΡΦΕΥΣ TRAVEL	Απ. Σούζου 13	25310 - 36902
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	Χαρ. Τρικούπη 97	25310 - 24331
ΠΑΡΑΣΧΑΚΗΣ TRAVEL	Αρχιεπ. Χρυσανθου 39	25310 - 37810

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

1. ΟΔΕΟΝ «ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΣ»

Διεύθυνση: Εθνικής Αντιστάσεως &
Γεωργίου Παπανδρέου

Τηλέφωνο: 2531083731

On - Line κρατήσεις : www.l-ticket.gr

E - Mail : info@odeon.gr

- ΔΙΑΚΟΠΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙΑΣ -

2. Κινηματογράφος –Θέατρο ΡΕΞ

Διεύθυνση: Σοφούλη 1, Κομοτηνή 691 00

<https://www.facebook.com/p/ΡΕΞ-Κομοτηνή-100077290752747/>

ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
Βαλδραμίδου Ελένη		4ο χλμ Κομοτηνής - Ξάνθης	25310 - 22629
Ερμής ΙΜΕ ΕΠΕ		Εθν. Μακαρίου16Γ	25310 - 23994
Κόσμος	Κοσμίδης Κ.		25310 - 28869
Θράκη ΙΜΕ ΕΠΕ		Μ. Μπότσαρη 70	25310 - 28700
Νέστος ΕΠΕ			25310 - 30826
Τσομπανίδης Ιωάννης		Τέρμα Κοσμίου	25310 - 25000

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ 29 Μ/Π ΤΑΞ ΠΖ «ΠΟΓΡΑΔΕΤΣ»

ΟΤΕ : 25310 - 54401 ή 54560

ΕΨΑΔ : 844 - 4401 ή 4560

FAX : 25310 - 54427

ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΧΙ ΤΕΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΙΠΠΙΚΟΥ «ΠΙΝΔΟΣ»

ΟΤΕ : 25310 - 54210

ΕΨΑΔ : 844 - 4210

FAX : 25310 - 54298

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

<http://www.army.gr/>

Γενικό Επιτελείο Στρατού (Θέματα προσωπικού)

<http://www.kom.gr/>

Ο απόλυτος οδηγός του Ν. Ροδόπης

<http://www.komotini.gr/>

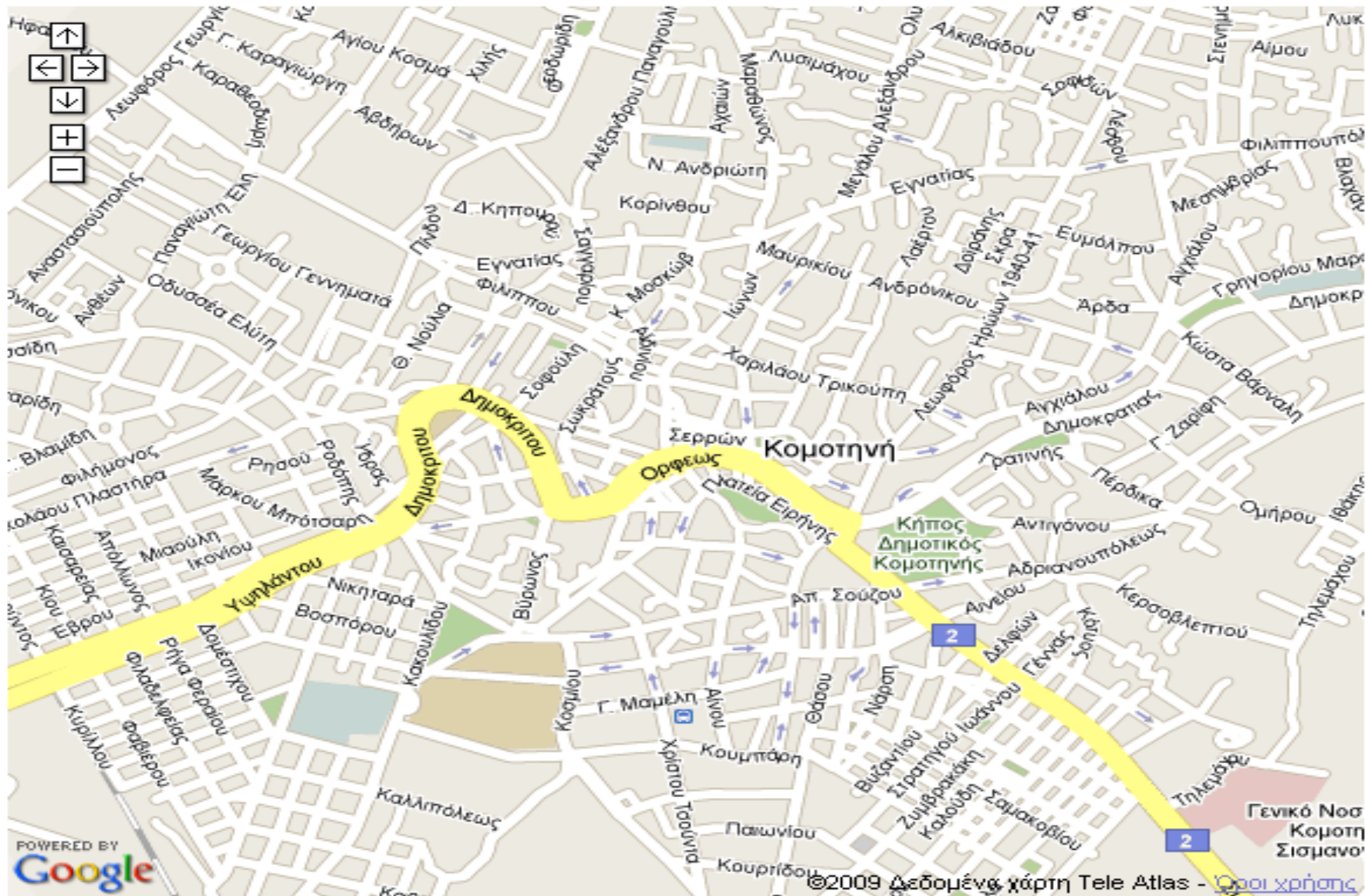
Το επίσημο site της πόλης της Κομοτηνής

29^η Μ/Π ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΠΕΖΙΚΟΥ «ΠΟΓΡΑΔΕΤΣ»

**ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
ΧΑΡΤΕΣ**

ΧΑΡΤΗΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Ενημερωτικός Οδηγός Φρουράς Κομοτηνής

ΠΑΝΟΡΑΜΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΠΟΛΕΩΣ

ΚΟΜΟΤΗΝΗ

Ενημερωτικός Οδηγός Φρουράς Κομοτηνής

ΣΤΡΔΟ «ΛΓΟΥ (ΠΖ) ΠΑΡΑΣΧΟΥ ΒΙΚΤΩΡ»

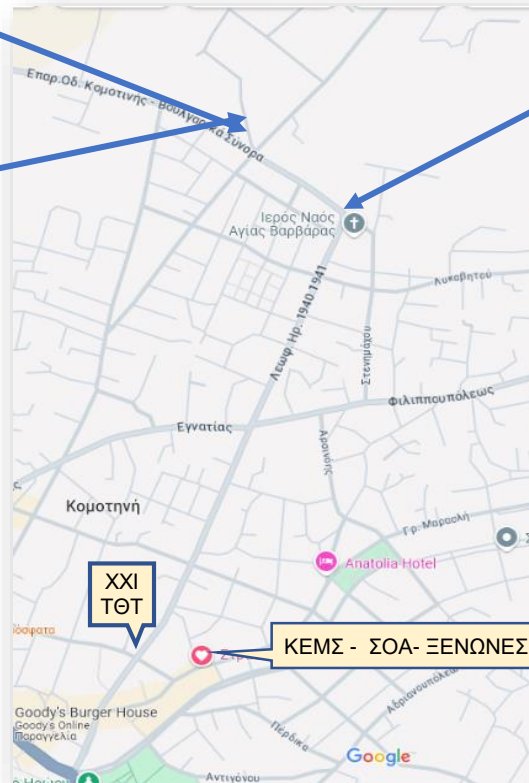
ΣΤΡΔΟ «ΛΓΟΥ (ΠΖ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ»

29 Μ/Π ΤΑΞ ΠΖ

XXI ΤΘΤ

Ενημερωτικός Οδηγός Φρουράς Κομοτηνής

ΣΟΑ «Β» ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

ΣΟΑ «Γ» ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

(Εναντι Σιδηροδρομικού Σταθμού)

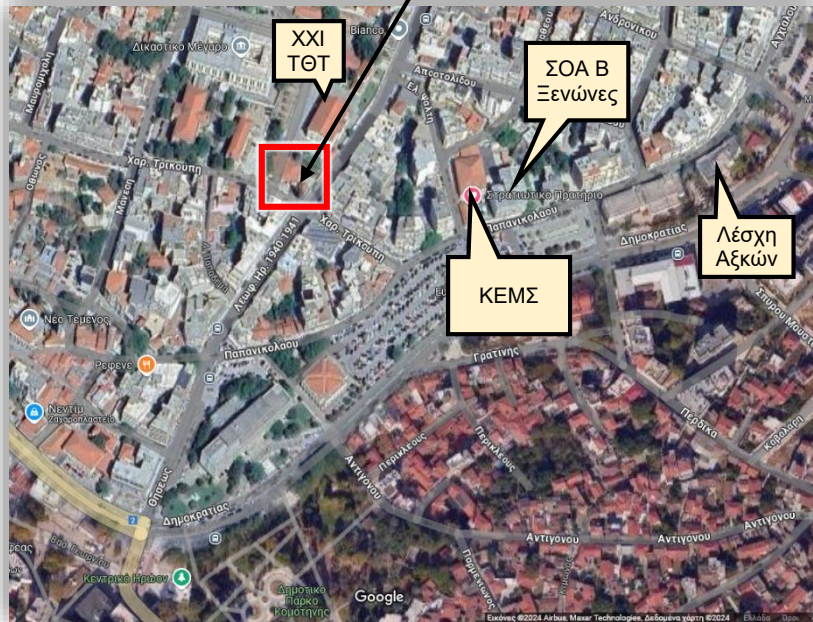
ΣΟΜΥ «Α» ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

ΣΟΕΠΟΠ ΚΟΜΟΤΗΝΗ

ΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Ενημερωτικός Οδηγός Φρουράς Κομοτηνής

ΛΑΦ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Τηλ. Παραγγελιών : 25310 22366

Ωράριο:	Χειμερινό	Θερινό
Bar	07:00 – 16:00	07:00 – 16:00
Παραγγελίες	11:30 – 15:00	11:30 – 15:30
Εστιατόριο	12:00 – 16:00	12:00 – 16:00
Bar	18:00 – 23:00	18:00 – 23:30
Παραγγελίες	18:30 – 22:00	18:30 – 22:30
Εστιατόριο	18:30 – 22:30	18:30 – 23:30

ΚΕΜΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

	Πρωί	Απόγευμα
Δευτέρα	-	-
Τρίτη	08:30 – 14:00	-
Τετάρτη	08:30 – 14:00	17:30 – 20:30
Πέμπτη	08:30 – 14:00	-
Παρασκευή	08:30 – 14:00	17:30 – 20:30
Σάββατο	08:30 – 14:30	-

Ενημερωτικός Οδηγός Φρουράς Κομοτηνής

ΚΑΑΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΩΝ

Τηλ. Παραγγελιών : 25330 61069

Ωράριο: Εστιατόριο 12:30 – 15:00 & 19:30 – 22:30
BAR Παραλίας 08:00 – 20:00

